

*A SZOMBATHELYI SZŰRCSAPÓ ÓVODA
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA*

OM AZONOSÍTÓ: 036473

9700 SZOMBATHELY SZÚRCAPÓ U. 43. SZ.

Ajánljuk a programunkat mindennapi használatra magunknak és másoknak - óvodapedagógusoknak, érdeklődőknek -, akiknek szintén fontos, hogy gyermekeink egészséges személyiség fejlődése játékon belül valósuljon meg, természetes környezetben és természetes eszközökkel.

Hogy életünk során hová jutunk, mivé válunk, ennek egyik fő motívuma honnan indultunk, kik voltak körülöttünk, mit mutattak meg nekünk a világból.

Szombathelyi Szűrcsapó Óvoda
igazgatója
és a nevelőtestület

Jogszábályi háttér:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- A 2023. évi LII törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvények

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Kormányrendeletek

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény
Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról

48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiaiszakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló további dokumentumok:

- Az óvoda Alapító okirata

Jogszályi háttér	3
1. A mi óvodánk	6
1.1. Gondolatok pedagógiai szemléletünkről, óvodakép, gyermekkép.....	6
1.2. Nevelésünk alapelvei.....	7
1.2.1 Integrált nevelésünk alapelvei	9
1.3. Nevelési céljaink	10
1.3.1 Integrált nevelési céljaink, a gyermek esélyegyenlőségét szolgáló feladataink	10
1.4. Nevelésünk rendszere.....	10
2. Az óvodánk szerkezetének bemutatása	14
2.1. Óvodánk jellemző adatai	14
2.2. Óvodánk személyi feltételei	17
2.3. Óvodánk tárgyi - dologi feltételei.....	16
3. Óvodánk érték- és célrendszere	17
3.1. Az egészséges életmód alakítása	18
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	20
3.3. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	24
3.3.1 Anyanyelvi nevelés, kommunikáció	26
4. Tevékenységformák	28
4.1. Játék	28
4.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	33
4.3. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatok nyújtásával	34
4.4. Művészeti nevelés:	42
4.4.1. Verselés, mesélés.....	42
4.4.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	46
4.4.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	50
4.5. Mozgás	54
4.6. Munka jellegű tevékenységek	59
5. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések és a hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	
Gyermekevédelmi feladataink	62
6. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködési formái	65
7. Az óvoda kapcsolatrendszere	68
8. Az óvoda szakmai dokumentuma	69
8.1. Az óvoda szakmai dokumentumai.....	69
8.2. A nevelő munka nyomon követése a csoportokban használatos dokumentumok alapján.....	69
8.3. A gyermek egyéni fejlődésének követése	70
8.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztése	70
9. Óvodánk ingyenes és térítéses szolgáltatásai	73
10. A helyi pedagógiai program hatályossági, törvényességi és legitimitási záradéka	75
1. Melléklet : Eszközjegyzék	78

A világról

"És ne feledd soha, hogy a világ fia is voltál. Rokona a négereknek és a csillagoknak, a hüllőknek és Leonardo da Vincinek, a Golf-áramnak és a maláj nőknek, a földrengéseknek és Lao-cénak. Mindehhez közöd volt, egy anyagból vagytok, egy lélek teremtett, ugyanaz a lélek fogad vissza. Ez egészen biztos."

Márai Sándor: Füves-könyv

/Helikon Kiadó, Márai Sándor örökösei, 1997./

1. Óvodakép - A mi óvodánk

Óvodánk egyszintes intézmény, nagy udvarral. Annak ellenére, hogy lakótelepen épült szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hisz az épület a forgalmas utaktól, csomópontoktól viszonylag védett területen helyezkedik el, s rövid sétával is hamar eljuthatunk szép parkokba, természetes környezetbe. 1993-ban, amikor a természet- és környezetvédelmi nevelés tudatosabb beépítését határoztuk el, megállapítottuk, hogy személyi és tágabb környezeti feltételeink bővítésre szorulnak ugyan, de ezek sem megvalósíthatatlanok.

A gyermekek szociokulturális háttere vegyes, ezért is kíváncsian vártuk a szülők véleményét az környezeti nevelés köré tervezett pedagógiai elképzelésünkről. A szülők igényével találkozva, az ő erkölcsi támogatásukat érezve kezdtük el tevékenységünket.

Napjainkban, amikor a szülői ház nevelési alapja más és más színvonalon áll, ránk, óvodapedagógusokra nagy felelősség hárul abban, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Nevelőtestületünk szeretné elérni, hogy a környékről hozzánk érkező, zömében lakótelepi környezetben élő gyermekek egyenlő eséllyel indulhassanak az iskolába a kertvárosi részekben nevelkedő társaikkal. Hiszen a lakótelep adta szűkös és korlátozott mozgástér, a szennyezett élettér (levegő, talaj, víz, zaj) negatív irányban változtatja meg a gyermekek lehetőségeit.

Gyermekekép

Fontos nekünk, hogy gyermekeink tudják, joguk van az egyszeri és megismételhetetlen élethez. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy milyen a gyermek, melyek a valódi szükségletei és ezeket kielégítve, hogyan tudjuk a legjobban fejleszteni.

Nevelésünk folyamatában és egyben középpontjában mindig is a gyermek teljes személyiségének kibontakoztatása és tisztelete állt és áll.

Valljuk, hogy a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Minden gyermek eltérő adottságokkal jött a világra, eltérő környezetben nevelkedik, eltérő az érdeklődése, eltérő a fejlettségi szintje és fejlődési üteme.

Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy magas színvonalú, szeretetteljes nevelésben részesüljön, s így meglévő hátrányai csökkenjenek.

Törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, az eredményes óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére, hátrányai csökkentésére.

Elfogadjuk és valljuk, hogy minden gyermek hordoz magában értéket.

1.1 Gondolatok pedagógiai szemléletünkről, amelyet érvényesíteni szeretnénk:

- Folyamatosan olyan légkört biztosítunk, amelyben a gyermek jogot kap arra, hogy aktivitása, érdeklődése szerint gyakorolja azokat az együttműködési formákat, amelyek megtanítják az emberi együttműködés személyességére, értelmére, biztonságot nyújtó előnyeire.
- Folyamatosan biztosítjuk a gyermek önmagához mért fejlesztését, tiszteletben tartva az egyéni képességeket, biztosítva az egyenlő hozzáférést, az egyenlő esélyt a színvonalas óvodai neveléshez minden gyermek számára.

- Olyan szemléletet közvetítünk, mely figyelembe veszi azt, hogy "mindannyian a természet része vagyunk, beleszülettünk és benne élünk, ezért nem mindegy, hogy milyennek látjuk és milyenné formáljuk".
- Nevelőközösségünk hiszi és vallja, hogy nevelő munkánk kizárólag a családokkal való szoros együttműködéssel lehet eredményes. Céljainkról és eredményeinkről, feladatainkról és nehézségeinkről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, gyermekeiket érintő kérdésekben kikérjük véleményüket, hogy bizalmukat megnyerve együtt érthessük el céljainkat.

1.2. Nevelésünk alapelvei:

- biztonságos, és egészséges környezetet, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai- és csoportléghőzöt biztosítunk;
- a gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait maximális tiszteletben tartjuk, védelmet nyújtunk a fizikai és lelki erőszakkal szemben;
- nevelésünkben főszerepet a szabad játék kap, és méltó helyen van a külső világ tevékeny megismerése, a fenntarthatóságra nevelés;
- biztosítjuk az egészségmegőrzés és egészségvédelem szempontjából fontos szokások kialakítását;
- az óvodai életrendünket úgy alakítjuk, hogy a pihenőidő, a testmozgási, étkezési lehetőség a gyermek életkori és fejlettségi szintjének megfelelő legyen;
- biztosítjuk a gyermek képességeinek, adottságainak megfelelő nevelést, személyiségének szabad kibontakoztatását, az adott életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületeket,
- tiszteletben tartjuk a családi élet értékeit, a család „hozott” kultúráját;
- figyelembe vesszük a szülőnek, mint közvetlen partnernek megalapozott igényeit;
- a helyi pedagógiai programunk alapján nevelési módszereinket szabadon választjuk meg;

- alkalmazott pedagógiai intézkedéseink a gyermek személyiségéhez igazodóan történnek;
- a nevelő tevékenység során gondoskodunk a gyermek testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről;
- nevelő munkánk során figyelembe vesszük a gyermek szociokulturális helyzetét és fejlettségét, a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, a sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlődésének segítségét, az esélyek kompenzációját, az inklúzív pedagógiát;
- bármilyen oknál fogva hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermek fejlesztését szakmai tudásunk függvényében belső, szükség szerint külső szakemberek bevonásával is biztosítjuk;
- nevelési elvként jelentkezik nevelő munkánk során a tehetséggondozás;
- közreműködünk a gyermekvédelmi feladatok ellátásában;
- kialakítjuk, erősítjük az életkornak megfelelő és elvárható közösségi együttműködési magatartási szabályokat, s a következetesség elvének érvényesítésével ezek betartásának nyomon követését;
- biztosítjuk, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, pozitív mintát, értékeket nyújtunk, és ezzel neveljük a különbözőségek elfogadására, tiszteletben tartására;
- az óvodai nevelés nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben;
- életkori sajátosságoknak megfelelő etikus viselkedéshez szükséges ismereteket, tapasztalatokat, mintákat nyújtunk.

1.2.1. Integrált nevelésünk alapelvei

- nevelő tevékenységünk során külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez, csökkentéséhez;
- harmonikus és befogadó csoport (óvodai) légkörrel és pozitív mintaadással segítjük a különbözőségek elfogadását;
- biztosítjuk – megfelelő szakemberek bevonásával – a speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki, értelmi nevelési feladatok ellátását.

1.3. Nevelési céljaink:

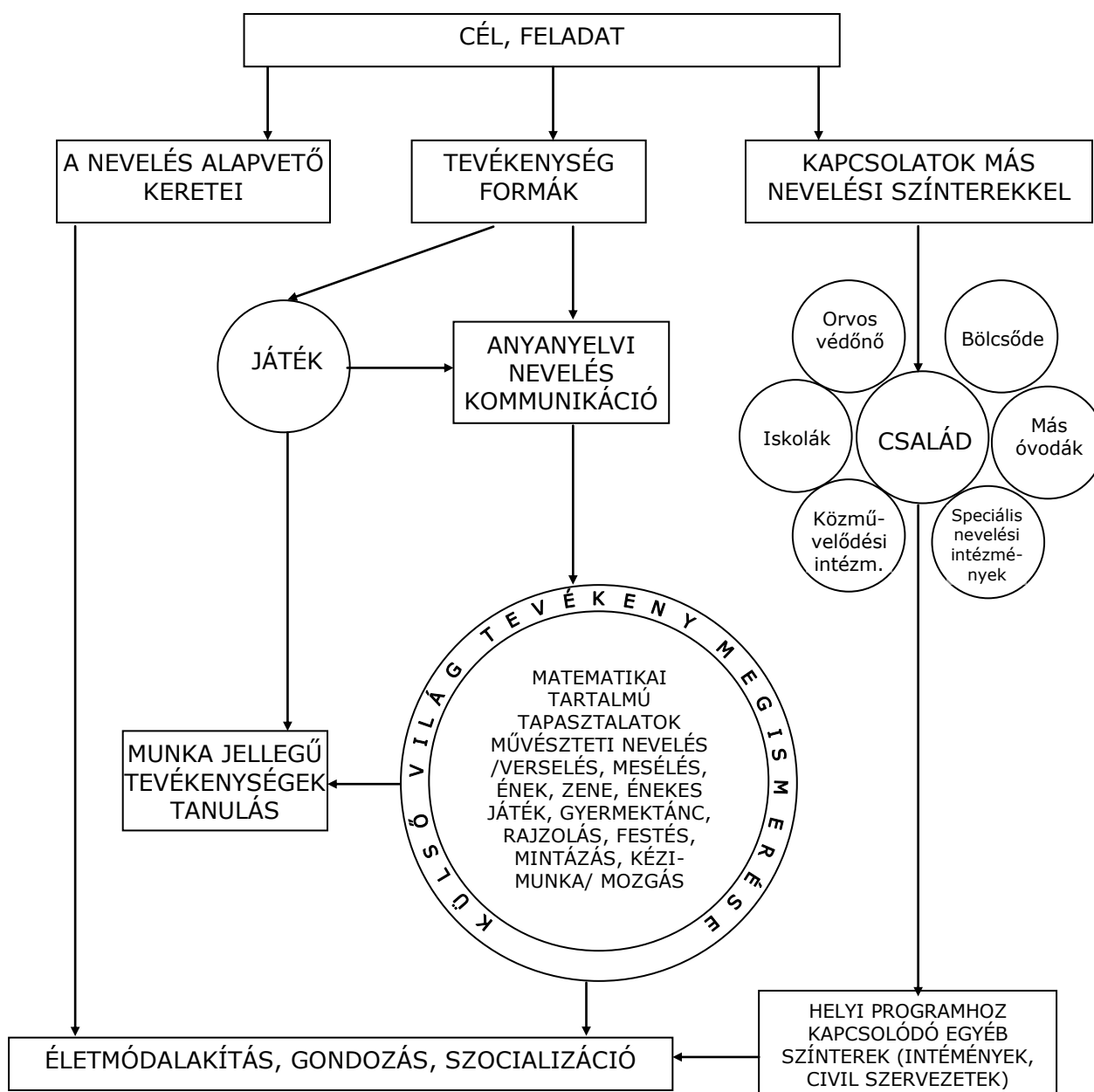
- gyermekközpontú nevelés;
- a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése és a következő életszakasz, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérésének elősegítése, az eredményes óvoda-iskola átmenet megvalósítása;
- a környezetszerető, környezettudatos magatartás kialakítása;
- az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, a szociokulturális helyzet és fejlettség figyelembevétele;
- az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, a társadalmi integrálás, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmének biztosítása;
- a komplex ismeretnyújtás, tapasztalatszerzés;
- a családi háttér értékeinek tiszteletben tartása.
- jó gyakorlatok gyűjtése, adaptációja

1.3.1 Integrált nevelési céljaink, a gyermek esélyegyenlőségét szolgáló feladataink:

- a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztési igényeinek kielégítése speciális tartalmak közvetítésével, szükség szerint szakemberi segítséggel;
- a sérült kisgyermek alkalmazkodókészségének, akaraterejének, önállóságának fejlesztése;
- érzelmi biztonságának megteremtése a közösségben, az együttműködés képességének fejlesztése;
- a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógussal, terapeutával való együttműködés;
- a gyermek(ek) beilleszkedésének, fejlődésének, a többi gyermekkel való együtt haladásának elérése.

1.4. Nevelésünk rendszere:

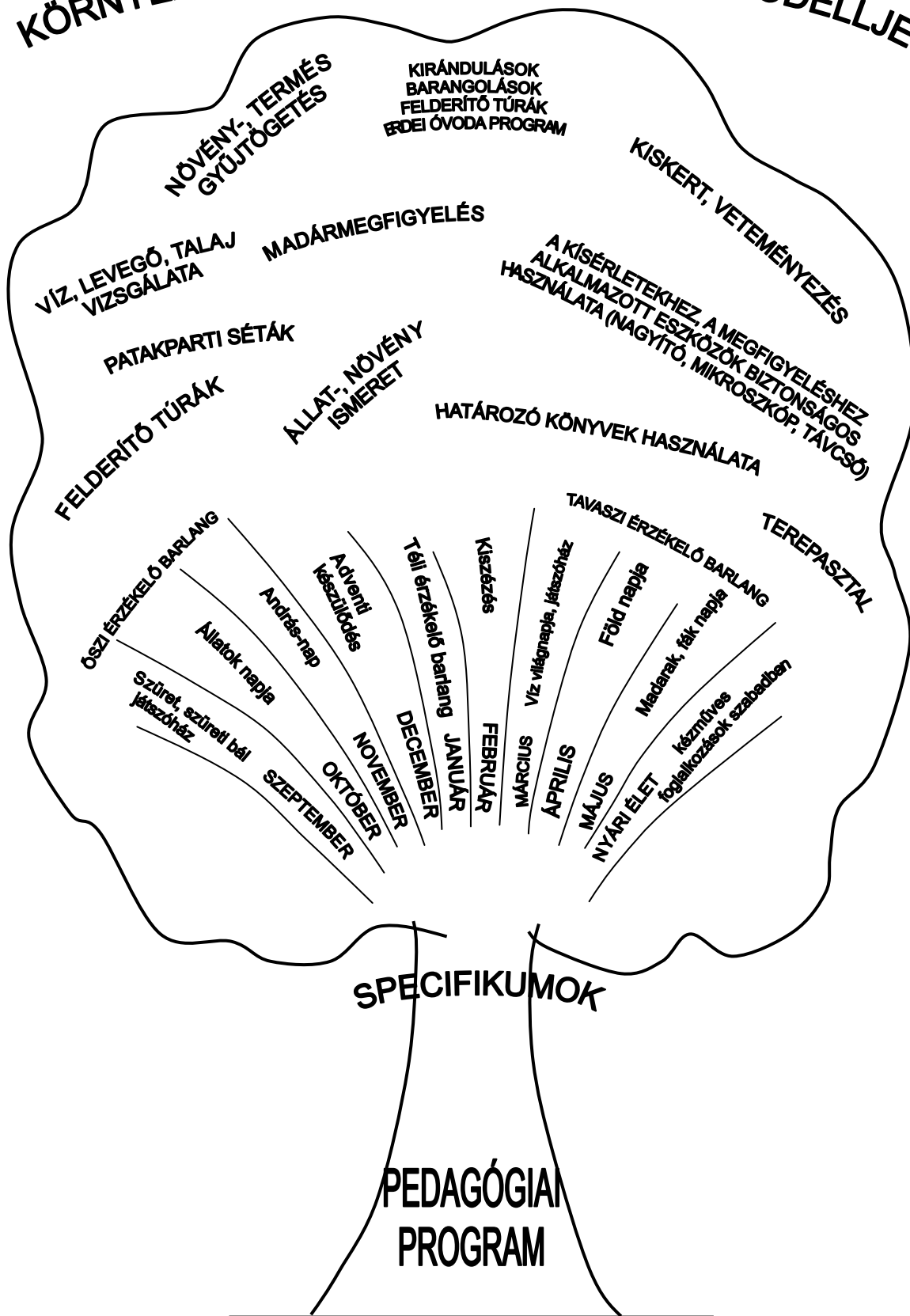
Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét. Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

Ünnepek, megemlékezések, a gyermeki élethez, az óvoda hagyományaihoz kapcsolódó ünnepek

Hónap	A gyermeki élethez kapcsolódó ünnepek	Hagyományok		Megemlékezések
		Környezet- és természetvédelemhez kapcsolódó	Néphagyományhoz kapcsolódó	
Szeptember	Születésnap	Autómentes nap	Kézműves foglalkozások	Népmese napja (Benedek Elek születésének napja)
Október	Születésnap	Állatok világnapja	Szüret, szüreti játszóház	
November	Születésnap	Őszi érzékelő barlang	András nap Márton nap	
December	Születésnap Mikulás várás Adventi, karácsonyi előkészületek	Adventi barlang (Téli érzékelő barlang)	Adventi játszóház Lucázás	
Január	Születésnap			
Február	Születésnap Farsang		Kiszézés	
Március	Születésnap	Víz világnapja Vizes barlang		Március 15.
Április	Születésnap Húsvét	Föld napja	Húsvéti játszóház	
Május	Születésnap Anyák napja Gyermeeknap Nyárköszöntő, évzáró, búcsúztató ünnepségek	Madarak és fák napja		
Június	Születésnap Juniális	Környezetvédelmi világnap	Pünkösddőlés	
Július – Augusztus	Születésnap		Kézműves foglalkozások a szabadban	

KÖRNYEZETI NEVELÉSÜNK SPECIÁLIS MODELLJE

2. Az óvodánk szerkezetének bemutatása

2.1. Óvodánk jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Szombathelyi Szűrcsapó Óvoda

Az óvoda hivatalos címe, telefonszáma:

9700 Szombathely Szűrcsapó u. 43. sz.

Tel/fax: 94/506-993

Tel: 94/506-994

Óvodánk fenntartója:

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

9700 Szombathely, Kossuth L. u. 1

Tel: 94/520-100

Óvodai csoportjaink száma és megoszlása:

8 csoport; vegyes csoportok

A csoportok szervezése a szülői igény és gyermeki kívánságok, az előző életközösségből hozott gyermeki kapcsolatok, a felvett gyermekek életkori megoszlása alapján történik. A gyermekek óvodai felvétele a Szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak szerint valósul meg.

Az óvoda igazgatója, a program benyújtója:

Joó Lajosné

Pedagógiai programunkat a 2011.évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről, 20/2012(VII.31) EMMI Rendelet és a 363/2012(XII.1) kormányrendelet alapján felülvizsgáltuk.

Az óvoda helyi pedagógiai programját és módosítását a törvényi és az intézményben történt személyi változások, az Óvodai nevelés országos alapprogramja (Későbbiekben: Alapprogram), a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján az óvoda nevelőtestülete készítette el.

Óvodánk Szombathely város Derkovits Gyuláról elnevezett, északi városrészén található.

Pedagógiai munkánkra jellemző a gyermekközpontú, a szabad játékot előtérbe helyező, a gyermek személyiségét tiszteletben tartó nevelés. Nevelési szemléletünk egységet mutat, amely biztosítja a hozzánk járó gyermekek biztonságérzetének meglétét, ezáltal a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlődését.

Sajátos arculatunkat a környezethez való érzékenyítés adja, jeles napjaink ápolása, őrzése mellett. A környezet- és természetvédelmi nevelés, a fenntarthatóságra nevelés beépítése óvodai életünkbe szervesen kapcsolódik minden nevelési területünkhöz.

A gyermekek képességfejlesztését egyénre szabottan, csoporton belül, játékba ágyazottan, többoldalú megközelítés (komplex ismeretnyújtás) formájában végezzük, tiszteletben tartva az óvodapedagógusok módszertani szabadságát.

Óvodánkban a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok elfogadó, segítő, támogató és szeretetteljes attitűdje modellt jelent a gyermekek számára, de kiemelkedően fontosnak tartjuk a dajkák és a többi dolgozó pozitív modell szerepét is.

A csoportközösségbe került sérült gyermek(ek) tudatos, de egyben tapintatos segítése, szeretetteljes elfogadása természetes részünkről (valamennyi dolgozó részéről). Arra törekszünk, hogy jelenléte(tük) a gyermekek számára természetessé váljon. Pedagógiai szemléletünkkel, nevelésünkkel, módszereinkkel, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztonságot nyújtó óvodai és csoport légkörrel segítjük, ösztönözzük, készítjük az adott gyermeket a további, képességeihez igazodó önálló cselekvésre, fejlődésre. Elvárásainkat, mindig a gyermek fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.

2.2. Óvodánk személyi feltételei

Óvodánkban a törvényi előírásoknak megfelelően dolgoznak az alkalmazottak. A helyettesítéseket mindig a törvényi előírások szem előtt tartásával tervezzük, szervezzük.

Az óvoda összes alkalmazottainak száma: 32 fő

A nevelőtestület valamennyi tagja eleget tett és tesz továbbképzési kötelezettségének.

Szakmai munkánk fejlődését szem előtt tartó igényességünk alapján belső-, és külső továbbképzéseken való részvételünk folyamatos.

A munkaközösségek számát, munkáját, annak céljait, feladatait a mindenkori belső szakmai igény határozza meg, így a szakmai munkaközösségek megnevezésükben és témáikban is változhatnak. A munkaközösségi foglalkozásokon lehetőséget adunk más óvodákban dolgozó óvodapedagógusok, illetve a szülők részvételére is. Természetesen nagy hangsúlyt fektetünk az önképzésre.

Óvodánk 1995 - 2011 évig a Nyugat-magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ (korábban Vas Megyei Pedagógiai Intézet) felkérésére bázisintézményként is szolgálta a város és a megye óvónőinek szakmai továbbképzését a környezeti nevelés területén. 1998. szeptember hónap óta országos oktatóközpont lett a Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége által (KOKOSZ). A szervezet 2004-ben „Enikő díjat adományozott óvodánknak a környezeti nevelés és tudatformálás terén kifejtett kiemelkedő tevékenységéért. Országos oktatóközponti szerepünkből adódó megnövekedett feladataink miatt megyei bázis feladatok ellátása okafogyottá vált, hisz az országos hatókör természetesen kihat megyénkire, városunkra is.

Óvodánk háromszor nyerte el a „Zöld Óvoda” címet és 2013-tól az „Örökös Zöld Óvoda” címet.

Nevelőtestületünkre jellemző az az igényesség, ami minőségileg egyre előbbre viszi a gyermekek érdekében végzett nevelő munkánkat, hivatásunk gyakorlását. Jellemző az óvónők közötti nyitottság, a jó szakmai kapcsolat. Elmondható, hogy a gyermekekért végzett közös munkánkban aktív, segítőkész, a munkakörüknek

megfelelő szerepet vállal az alkalmazotti közösség valamennyi tagja. Úgy érezzük, hogy az óvoda összes dolgozója tisztában van azzal a nagyszerű feladattal, amit az óvoda, mint nevelőintézmény jogosan elvár tőlünk és így mindnyájan hozzájárulunk az óvodai nevelésünk eredményességéhez.

Az óvodapedagógusok létszáma, a munkaidő beosztás, az átfedési idő a köznevelési törvénynek (Nkt.) megfelelően biztosított. Az óvoda nyitva tartási ideje alatt lehetőség szerint óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel, amennyiben nem tudunk minden csoportban két óvodapedagógust biztosítani, úgy a nevelési-oktatási feladatokat látja el óvodapedagógus a délelőtti folyamán és délután pedagógiai asszisztensek vannak a csoportokban.

A mai élet változása előidézhetheti a migráns gyermekek nagyobb számú megjelenését óvodánkban is. A csoportban nevelés folyamatában lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodánkban működő szervezetek: a Szülői szervezet, amelynek munkatervét a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.

2.3. Óvodánk tárgyi - dologi feltételei

Óvodánk 1974-ben épült, és 2010-ben a NYDOP-2008-5.3.1/2/2F pályázat során nagy volumenű felújítás történt. Az eredményes pályázat kapcsán megvalósult az óvoda részleges akadálymentesítése, a földszinten lévő csoportszobák udvar felé történő megnyitása, valamint több olyan felújítás, amely lehetővé teszi a gyermekek és mindannyiunk komfortérzetének fokozását, a további minőségi munkavégzést. Csoportszobáink száma 8, melynek alapterületei 51 (2), illetve 52 (4) és 63 (2) négyzetméter. Szükségtermünk nincs.

A Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges eszközök, felszerelések beszerzésénél a 20/2012 (VIII.31)EMMI rendeletet vesszük figyelembe.

Egyéb funkcionális helyiségek:

- tornaszoba
- logopédusi (elkülönítő) szoba (egyben „Mesekuckó” is)

- irodák (2)
- nevelői szoba, ahol az óvodai könyvtár is megtalálható és egyben nyitott a gyermekek számára is (pl. érzékelő barlang, papírszínház)
- szertár
- külső és belső raktár, gyermek-közlekedési eszköztároló

Az óvoda épületén belül, mind a gyermekek, mind a felnőttek szociális helyiségei biztosítottak.

Az óvoda 2017. szeptemberétől minősített tálalókonyhával rendelkezik, melyet a budapesti ELAMEN Kereskedelmi és Vendéglátó ZRT. üzemeltet, a fenntartó által kötött bérleti szerződés alapján.

Az óvoda udvara nagy területen 5.111 négyzetméteren fekszik. Az udvaron lévő játékok az EU szabványnak megfelelően biztosítják a gyermekek számára az örömteli mozgást, a mozgásfejlődést. A játékeszközökön kívül beszerzésre kerültek környezeti nevelésünket segítő szabadtéri eszközök is. Az udvaron kialakított domb további lehetőséget nyújt a gyermekek szabad mozgáslehetőségének, valamint a korszerűsített közlekedési játszóhelyünk biztosítja a gyermekek közlekedési ismereteinek elsajátítását, mélyítését. A tusolókkal felszerelt medencénk biztosítja a nyári felfrissülés lehetőségét.

Az óvoda eszközellátottsága megfelelő. Az eszközfejlesztést részben költségvetési keretből, részben pályázati pénzekből, szülői támogatásokból, alapítványunk segítségével valósítottuk, valósítjuk meg az eszközjegyzékben tervezettnek megfelelően. Könyvtárunk szerényen, de folyamatosan bővül.

3. Óvodánk érték- és célrendszere

Az alapvető keretek:

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- 3.1 Az egészséges életmód alakítása
- 3.2 Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés
- 3.3 Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- 3.3.1 Anyanyelvi nevelés, kommunikáció

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban (melyet az erőteljes testi fejlődés jellemez) kiemelt jelentőségű.

Az egészséges életmód alakításában fontos szerepe van a napirendnek. Figyelünk arra, hogy gyermekeink érezzék azt a biztonságot, amely az önállóságra nevelés területén, így a gondozás területén is feladatunk.

A személyi higiénés szokások alakításánál fontos, hogy a gyermekek fokról-fokra megismerkedjenek ezekkel és alkalmazzák is a mindennapokban.

Az egészséges életmód alakításában is fontos elem a felnőttek, sőt a nagyobb gyermekek példamutatása.

Feladatunk, hogy a gyermekek testi fejlődését elősegítsük:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése;
- ismerkedés az egészséges táplálkozási szokásokkal (magas cukor,-só tartalom mellőzése);
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, megismertetéssel, gyakoroltatással;
- a nyugodt pihenéshez szükséges feltételek biztosítása;
- az egészséges életvitel igény szintjének alakítása, annak folyamatos és minél hatékonyabb megismertetése;
- a gyermek mozgásigényének kielégítése; a szabad mozgás lehetőségeinek biztosítása;
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése;
- a gyermek testi képességeinek fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének, testi épségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet folyamatos fenntartása,
- a játékterek természetes anyagokkal való felszerelése, a pozitív érzelmi hatás erősítése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

- megfelelő szakemberek együttműködésével speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- a tartós beteg, illetve diabéteszes gyermekek ellátása (óvodai dolgozó felkészítő tanfolyamon való részvételével)
- a halmozottan hátrányos, a hátrányos helyzetű, illetőleg a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, fejlesztése, segítése a csoport mindennapi tevékenységei során.

Mindezért szükséges:

- hogy az egész napot stabil szokásrendszer hassa át;
- hogy a napirendi keretek rugalmasak legyenek;
- hogy a gyermekeknek módja legyen a nagyobb önállóság gyakorlására;
- a gyermek fiziológiai és egyéni szükségleteinek megfelelő pihenés biztosítása;
- a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésének elősegítése, általános balesetvédelmi szabályok kialakítása, betartása;
- a gyermekek különbözőségeinek elfogadására, tiszteletére nevelése;
- a gyermekek toleranciájának, segítőkészségének fejlesztése;
- a családok szemléletének tapintatos formálása,
- a jó együttműködés az étkeztetést szolgáltató részvénytársasággal a gyermekek színvonalas ellátása érdekében (minőség, mennyiség, egészséges táplálkozás, stb.).

Az egészséges életmódhoz kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- Helyes szokás és szabályalakítás a tevékenységek napközbeni gyakorlása során (tisztálkodás, öltözködés, kulturált és egészséges étkezés, pihenés).
- Önkiszolgáló- és naposi munkák egyénre szabott, és folyamatos fejlődést előrevetítő tevékenységének gyakorlása.
- Szabadban tartózkodás, a szabad mozgás, a játék szokás- és szabályrendszereinek egyéni, igény szerinti erősítése, fejlesztése (udvari játék, szervezett mozgástevékenységek, verseny-, kör- és egyéb mozgásos játékok, séták, kirándulások).

Amikor iskolába mennek: /az óvodáskor végére elérendő fejlettségi szint:/

- Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteket, tapasztalatokat lehetőségeik szerint, mind az óvodában, mind a családban alkalmazzák a gyermekek.
- Önállóak legyenek nemcsak a testápolási szokások, hanem önmagukkal kapcsolatos bármely tevékenység terén.
- A kulturált étkezési szokások megismerése, gyakorlása alapján váljanak képessé azok önálló elvégzésére.
- Biztonsággal mozogjanak, élvezzék a mozgás szabadságát és a sokoldalú tapasztalatok eredményeként pontosan érzékeljék testük határait.
- Igényesek legyenek az őket körülvevő közvetlen és tágabb környezetükre.
- Belső szükségletként jelentkezzen a társaiknak való segítségnyújtás, megértés, elfogadás, az egymás iránti tisztelet.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A szocializáció első színtere a család. Óvodánk a családi nevelés hatásait kiegészíti (esetleg formálja), biztosítja és felerősíti a szocializáció más dimenzióit, mely nélkülözhetetlen az iskolai alkalmasság szempontjából is.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak. Elengedhetetlen óvodánkban az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör. A gyermek biztonságérzetét a folyamatos napirendünkben bizonyos ritmikussággal ismétlődő biztos pontok teszik lehetővé. Ennek alapja, hogy gyermekeinket stabil személyiségű, kiegyensúlyozott, jó önismerettel rendelkező óvodapedagógusok és alkalmazottak vegyék körül.

A családi élet válsága, a mozgáshiány, az állandó tiltás, a negatív feszültségek a gyermek cselekvőképességét, fejlődését is gátolhatják, egy korábbi állapothoz való visszatérést, hanyatlást okozhatnak.

Ezek a tényezők nemcsak egészségileg károsíthatják gyermekeinket, hanem befolyásolhatják az egész személyiség kibontakozását is. A feszültségek oldásában

nagy szerepe van a védett, szeretetteljes óvodai környezetnek, a szabad játéknak, az egyéni bánásmódnak.

A családi nevelésből – sajnos – egyre inkább hiányoznak azok az attitűdök, melyek a gyermekek kötődését, pozitív beállítódását erősítenék közvetlen és tágabb környezetéhez. A gyermek érzelmi, mentális élete és a szocializáció szempontjából is a hovatartozás érzésének kialakítása, a kötődés erősítése szükséges, mivel családon belül egyre ritkábbak azok a programok, melyek megismertetik városunk és környékünk értékeit.

A közös élményeinkre épülő, közös tevékenységeink gyakorlása a szocializáció szempontjából különösen jelentős.

Feladatunk:

- biztonságos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli, elfogadó légkört alakítsunk ki;
- adjunk lehetőséget arra, hogy a gyermekek kielégíthessék társas szükségleteiket: megőrizhessék, megtarthassák, bővíthessék hozott kapcsolataikat, akár csoportok között is;
- a különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljünk;
- segítsük az alapvető emberi együttélés szabályainak kialakítását (támogassák, segítsék egymást, megértéssel forduljanak társaikhoz);
- neveljünk a közösségen és az egész óvodán belül az alapvető udvariassági szabályok betartására;
- alapozzuk meg a szokás- és normarendszert;
- minél több lehetőséget biztosítsunk a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlására;
- alakítsuk ki a pozitív viszonyulást a környezet élőlényeihez, a természeti és az épített környezet értékeihez;
- erősítsük a szülőföldhöz, szülővároshoz való kötődést;
- ápoljuk hagyományainkat, népi kultúránkkal ismertessük meg a gyermekeket;
- fejlesszük önismeretüket, önállóságukat, önbecsülésüket;
- fejlesszük kitartásukat, feladat- és szabálytudatukat;

- fejlesszük adottságaikat és érdeklődésüket;
- az óvodában dolgozó felnőttek valamennyien pozitív mintát nyújtsanak a gyermekek számára.

Mindezért szükséges:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék gyermekeinket;
- befogadásnál maximálisan vegyük figyelembe a gyermeki és szülői igényeket;
- az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek, óvónő-szülő, óvónő-óvónő, gyermek-szülő, gyermek-dajka kapcsolatot, kommunikációt, bánásmódot pozitív érzelmi töltés jellemezze;
- segítsük a gyermek szocializációs érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását; engedjünk teret önkifejező és önértékesítő törekvéseiknek;
- adjunk lehetőséget arra, hogy a gyermekek felszabadultan, önállóan mozogjanak a közösségben;
- minden gyermek érezze, hogy a közösségben helye van, önbecsülése párhuzamosan alakuljon a másik gyermek elfogadásával;
- fogadják el (az életkoruknak megfelelő mértékben és szinten) az érzelmeiket: szabad félni, szégyenkezni, mérgesnek lenni arra, aki bánatot, csalódást okozott. Ezeknek a feldolgozásához segítséget kell adnunk: vonulhasson félre, beszélhessen róla, játszhasza el. Fogadjuk el őt negatív érzelmeivel együtt! Segítsük, hogy ezeket ne kelljen letagadnia. Ugyanez érvényes a pozitív érzelmekre is! Joga van átélni érzelmeit! Ezeket persze közvetett vagy helyettesítő utakon is megteheti, ha közvetlen csatornán nem lehetséges.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, a sajátos nevelési igényű, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve a kiemelt képességű gyermekek nevelése sajátos törődést igényel. Ehhez sokszor speciális ismeretek szükségesek. Emiatt szükség esetén megfelelő szakemberek (gyógypedagógus, logopédus, konduktor, pszichológus stb.) közreműködését kérjük, valamint az óvodában dolgozó fejlesztő óvodapedagógus végzettségű kolléganőink szakmai segítségét is igénybe vesszük.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés biztosítása szempontjából kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- szabad játék (bárkivel – bármikor - bármeddig);
- felszabadult beszélgetések;
- a befogadásnál a nagyobb gyerekek segítségnyújtása;
- egymás minél jobb megismerése: nevek-jelek megtanulása, hiányzások figyelemmel kísérése, egymás szokásainak megismerése;
- sajátos nevelési igényű gyermek befogadása a mindennapi óvodai életbe;
- egyéni feladatok, megbízatások végrehajtása;
- viselkedési szabályok, közösségben kialakult szokások, normák gyakorlása;
- gyermeki élettel kapcsolatos hagyományokban való részvétel (születésnapok, gyermeknap, stb.);
- séták a természeti és épített környezetben, a világ szépségeinek felfedezése;
- szülővárosunk rendezvényein való részvétel;
- szűkebb-tágabb környezet megismerése, nemzeti identitástudat erősítése
- kulturális örökségeinkhez kapcsolódó élményséták, beszélgetések;
- zöld ünnepekhez kapcsolódó és a népi hagyományok ápolásában való részvétel;
- erősödjön identitás tudatuk, lakóhelyük, a szülőföld iránti kötődés.

Amikor iskolába mennek:

- Fogadják el érzelmeiket.
- Minden gyermek becsülje önmagát és másokat.
- Fogadják el társaik támogatását, vigasztalását, bátorítását. Ugyanezt adni is legyen igényük.
- Fogadják el és tiszteljék az másik gyermek(ek)ben meglévő különbözőségeket.

- Legyenek képesek az egyszerűbb mindennapi helyzetek megoldására.
- Legyenek képesek a társaskapcsolatokban a segítségnyújtásra és segítségkérésre.
- Képesek legyenek a szociális alapnormák, illetve a csoport által felállított normák követésére.
- Jussanak el az életkoruknak, az egyéni sajátosságuknak megfelelő mentális érettségre.
- Szívesen és egyéni képességeikhez mérten, magabiztosan éljenek saját közösségükben és az óvodában.

3.3. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítjuk gyermekeinknek az óvodán belüli és kívüli változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szereznek a környező természeti és társadalmi valóságról.

Kiemelt jelentőségű az óvodai nevelő tevékenységünk egészében az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, metakommunikáció különböző formáinak alakítása, ehhez jó eszközként hasznosítható a drámajáték:

- a beszédkedv kialakítása, fenntartása,
- a gyermek meghallgatása értő figyelemmel, egymás meghallgatása,
- igényes válaszadás, mintaadás, szabályközvetítés (a javítgatás elkerülésével)

A gyermek életkori sajátosságaiból adódóan hangsúlyos a metakommunikáció és a kommunikáció egysége (hiteles kommunikáció).

Az értelmi nevelés további feladatai:

- a gyermek élményeinek, tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése;
- olyan élethelyzetek, tanulási helyzetek teremtése, ahol érzékelheti, megtapasztalhatja, gyakorolhatja és mélyítheti a megszerzett különböző ismereteket;

- a megismerési folyamatok (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése;
- az egyéni képességek, a környezeti hatások (szűkebb és tágabb társadalmi környezet) figyelembevétele;
- a gyermekek képességeiből adódó fejlesztő tevékenységek, illetőleg tehetséggondozás;
- a sajátos nevelési igényű gyermek egyénre szabott, speciális nevelése a fejlesztő óvodapedagógusok és külső szakemberek segítségével.

Mindezt szükséges:

- törekedjünk a gyermekek minél mélyebb megismerésére, ismereteik, tapasztalataik, képességeik felmérésére, hisz csak ennek tudatában biztosított az egyénre szabott, differenciált nevelés, fejlesztés;
- érzékszerveik útján, lehetőség szerint több oldalról ismertessük meg gyermekeinket az őket körülvevő világgal;
- segítsük gyermekeinket az összefüggések észrevételében, az egyszerű összefüggések meglátásában, megláttatásában;
- legyen gyermekeinknek lehetősége a probléma felismerésére, megoldására, legyen idő a gyakorlásra, idő a tevékenységre és a sikerélmény átélésére;
- a gyermeki kérdések megfelelő megválaszolása (utánajárás);
- a kíváncsiság fenntartása az óvodai élet alatt.

Az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósításához kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- szabad játék;
- játékosan motivált kezdeményezésekben való részvétel;
- játékba ágyazott saját élményű tanulás;
- élethelyzetben tanulás;

- a tevékenységekben a gyermekek által felvetett problémákból induló tanulás;
- egyéni módon történő fejlesztő tanulás, tevékenység közben,
- tapasztalatszerzés, gyakorlás, szabad próbálkozás, kísérletezés,
- szimbolikus-szerepjáték, mint a tanulás lehetséges formája.

Amikor iskolába mennek:

- Váljanak képessé az élmények befogadására, rendszerezésére, feldolgozására.
- Legyenek képesek saját élményeik, tapasztalataik megfogalmazására, elmondására, sokszínű kifejezésére.
- Váljanak képessé a különböző összefüggések önálló felismerésére, azok más helyzetekben való alkalmazására (kreativitás, problémamegoldás).
- Az érzelmektől vezérelt megismerési formák mellett jelenjen meg a feladattudat.
- Váljanak képessé a részképességzavarral küzdő, a sajátos nevelési igényű gyermekek is az önmagukhoz mért fejlettségi szintnek megfelelően új életszakasz megkezdésére. (Belső és külső szakemberek bevonásával.)
- Legyenek képesek a közösségi élet által megkívánt magatartási formák betartására a tanulási helyzetekben.

3.3.1 Anyanyelvi nevelés, kommunikáció

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai élet, a nevelés egészében megvalósítandó feladat. A gyermek az óvodába lépéskor valamilyen anyanyelvi szinten áll. Ez a szint nyilvánvalóan függ a családi háttértől, a hozott kulturális értékektől, s meghatározza a gyermek - gyermek, gyermek - felnőtt kapcsolat alakulásának kommunikációs összehangoltságát.

Ahhoz, hogy el tudjuk érni gyermekeink megfelelő szintű kommunikációs és metakommunikációs fejlődését feladatunk, hogy olyan óvodai légkört teremtsünk, ahol a gyermek szívesen és önként beszél, érzi az odafigyelést, bátran kérdez, s kérdéseire választ kap. A gyermekek mintát kapnak a drámapedagógia eszköztárából, hogy jelzésekkel is kifejezhessék és megerősíthessék érzéseiket.

A sajátos nevelési igényű, nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, illetve a kiemelt képességű gyermekek megfelelő, fejlesztő segítséget kapnak a csoportban, s ha szükséges speciális szakemberektől is. (Pszichológus, logopédus, gyógypedagógus.)

Az anyanyelvi nevelés szempontjából is fontos, hogy az óvodás gyermek érzelmi lény, s ezért nem mindegy, hogy miként, milyen szavakkal szólnak hozzá. Az óvodában dolgozók beszédkultúrája, árnyalt stílusa, hangvétele értékközvetítő, mely nevelhet, vagy éppen károsan befolyásolhatja gyermekeink személyiségfejlődését. Ezért célunk, olyan igényes, folyamatos önképzés, mely lehetővé teszi, hogy valóban példaértékű legyen beszédünk.

A beszédkészséget az élő emberi beszéd hallgatása fejleszti legjobban, ezért arra törekszünk, hogy minél több élőbeszédet halljon a gyermek. Olyan helyzetek teremtése a feladatunk, amely biztosítja a beszédkedv fenntartását, a gyermek szabad, verbális önkifejezését, az önmegvalósítást. Az anyanyelvi nevelés olyan alap, amely minden tevékenységi formát áthat, a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ harmóniájára tanítja.

Tudjuk, hogy a külső szokatlan élmények, ingerek erőteljesen hatnak a gyermekekre, ezért igyekszünk olyan pozitív élményeket biztosítani, - más intézmények kulturális programja között igényesen válogatva - amelyek elősegítik a gyermek érzelmi stabilitását, az anyanyelvi kultúra mélyítését.

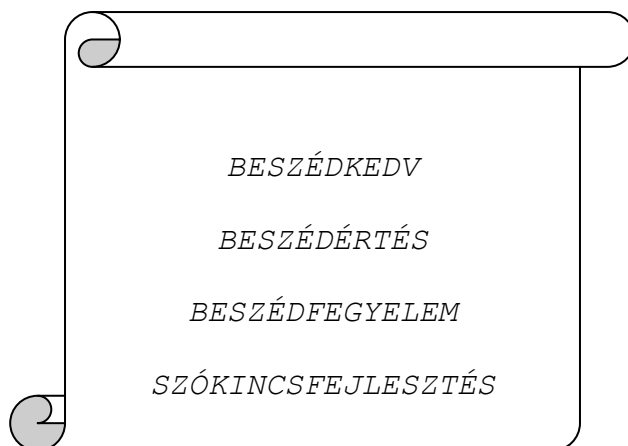
Az anyanyelvi neveléshez kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- Játék és egyéb tevékenységek közbeni beszélgetések (gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek);
- mese-, vershallgatás (mondás), nyelvtörő játékok, találós kérdések, mondókázás, rigmusok ismételtetése hagyományaink tükrében;
- képeskönyv nézegetések, képolvasás, elbeszélések, élménybeszámolók a mindennapi óvodai életben;
- dramatikus játékok, bábozás;
- ismerkedés más népek, népcsoportok meséivel, verseivel, mondókáival;

Az anyanyelvi nevelés szempontjából az a jó óvoda, ahol minden kinyílik, (az érzékek, az érzelmek, a képzelet, a kíváncsiság, a beszédkedv) de semmit sem akarnak befejezni.

Az anyanyelvi kultúra ápolása áthatja egész nevelésünk rendszerét, ezért ezeknek a gondolatoknak a szellemében, s szinte ennek alárendelve gyakoroljuk hivatásunkat.

Az anyanyelvi tevékenység modellje:

4. Tevékenységformák

A tevékenységformák: játék, tanulás, a külső világ tevékeny megismerése, művészeti nevelés (verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka), mozgás, munka jellegű tevékenységek.

4.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

Arra törekszünk, hogy óvodásaink maximális lehetőséget kapjanak élményeik, tapasztalataik (negatív, pozitív) kibontakoztatására a játékon keresztül. Ezt szolgálja a folyamatos napirend, a játékeszközök, az önállóan kialakítható játékhely, szabadon választható játszótársak.

A folyamatos napirend bevezetésével a **szabad játékra fordítható idő** nagymértékben megnőtt. Minden gyermekünk önállóan döntheti el, mikor szeretne tízóraizni, uzsonnázni bizonyos időhatáron belül. Ilyenkor nem kell elrakni a játékot, nem kell összerakodni, hisz evés után visszatérhet eredeti tevékenységéhez. A mindennapos testnevelést is úgy szervezzük, hogy az ne okozzon törést a játék

folyamatában, lendületében. Jó idő esetén séta vagy udvari játék előtt, rossz idő esetén ebéd előtt szervezzük. Ha a kisgyermek részt vesz az óvónő által irányított tanulási kezdeményezésen, akkor sem kell elraknia a játékeszközt, hisz a kezdeményezés után visszatérhet előző tevékenységéhez.

A **játékeszközök** feladata, hogy elősegítsék a játék kiteljesedését, "kivitelezését". Törekszünk arra, hogy játékeszközeink valóságűek legyenek (pl. porcelánedények), illetve természetes anyagokból készüljenek: fakocka, cserépedények, stb. A műanyagokat csak minimális mértékben "tűrjük", akkor, ha az nélkülözhetetlen, illetve praktikus, higiénikus. A kiegészítő eszközöket mindig a gyerekekkel együtt készítjük, vagy ők önállóan készítik, mi csak az alapanyagot és a szükséges segítséget biztosítjuk munkájukhoz. A természet által elengedett növényi részek (pl. gyökér, termés, kéreg), kőzetek lehetnek játékeszközök. Ha egy gyermek ezekkel nap, mint nap kapcsolatban van az élete folyamán is szívesen választja a természetes anyagokat. A játékeszközök továbbadásáról a gyerekek döntenek (szükségük van rá, vagy már nem). Az otthonról hozott játékoknál elsőbbséget élvez tulajdonosa addig, amíg játszik vele. Ha nincs már arra szüksége, ugyanazok a szabályok vonatkoznak rá, mint a többi eszközre.

A csoportszobák bútorzatát, berendezését úgy alakítjuk, hogy a gyermekek is könnyen megoszthassák, így **megfelelő helyet** biztosíthassanak játékukhoz. A bútorok mozgatásával olyan mobil játszóhelyeket, kuckókat formálhatunk, amelyek bármikor megváltoztathatók. A bútorok variálásával, az eszközök kreatív használatával elősegítjük, hogy ne zavarják egymást a különböző játszócsoportok. A játékok elrakását akkor kérjük, ha egy-egy tevékenységet befejeztek a gyerekek. Így akár másnap vagy akár harmadnap is elől maradhat egy bizonyos eszköz, ha az a tevékenység több napon át folytatódik.

A gyermekek mindig maguk dönthetik el, **kivel szeretnének játszani**. Mindenkinek joga van ehhez. A már kialakult játszócsoportok is maguk dönthetik el akarnak-e még valakivel játszani vagy nem. Ezek a helyzetek jó alkalmak arra, hogy fejlődjön egymás iránti toleranciájuk, tudjanak mérlegelni, dönteni bizonyos helyzetekben. Az együttjátzás automatikusan megköveteli a gyerekektől a kommunikációt és a metakommunikációs eszközök használatát, hisz ezek a társak közti érintkezés alapjai.

A csoportos játékok során tanulják meg a győzelem örömét és a veszteség kudarcait magukban feldolgozni, másokkal megosztani.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában a felnőtt, a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát adunk a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társak maradunk, illetve segítjük a játékfolyamatot, ha elakad.

Az óvónő játékírányító szerepe mindig változik. Az otthonról óvodába érkező 3-4 éves gyermekeknek nagy szüksége van a felnőtt testi, lelki közelségére, empátiájára. Erre a közelségre van szüksége a szomorú, valamiért elkeseredett, bánatos, esetleg beteg, a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű kisgyermeknek is. Az olyan gyermekeknél, akiknél spontán játékuk nem elég gazdag ahhoz, hogy sokoldalúan fejlődjön személyiségük, szükség van az óvónő által kezdeményezett és irányított játékokra. Ilyenek lehetnek a különböző szabályjátékok, társasjáték, kártya, stb. Ezeknél a játékoknál mindig ügyelnie kell az óvónőnek arra, hogy a gyermekek örömmel játszanak, és ne hiányozzon a sikerélmény. Az éppen nem játszó, unatkozó gyermekeket bevonhatja az óvónő az ő általa kezdeményezett játékba, amit ugyan saját elképzelései szerint indít el, de a gyermekek maguk irányíthatják, alakíthatják azt kedvük szerint. Az óvónő által kezdeményezett játék esetében (is) - szükség esetén - hangsúlyos szerepet kap az egyéni fejlesztés.

Az igazi spontán játékban az óvónő partnerként van jelen, akit érdekel és tiszteletben tartja azt, amit a gyermekek tesznek, játszanak és csak a legszükségesebb esetben avatkozik be. Ilyen lehet, ha a gyermekek kérik a közreműködésre ("ebédmeghívás"), vagy olyan veszélyhelyzet alakul ki, amikor nincs biztonságban a gyermek testi épsége; rongálják a játékeszközöket, stb.

A játék pedagógiaiilag igen komoly dolog! Az az óvónő, akiből hiányzik a játékosság, aki nem tiszteli a játékot, nem tud a gyerekekkel azonos hullámhosszra kerülni.

A különböző **játékfajtákat** nem választjuk szét kategorikusan, hogy melyik játékfajta hány éves gyermekeknél jelentkezik, hisz a gyakorlójáték megjelenhet egy 5 éves gyermeknél is átmenetileg, ha új játékot kap, és azzal ismerkedik. A szabályjáték fogalma is ártértékelődik, hisz már egész apró gyerekeknek is meg kell

ismernie, tanulnia különböző szabályokat játék közben. Minden korosztálynál szabálytanulás folyik. Ezek nem tudatosan, általában utánpótlás útján történnek, aktív tevékenységgel, az újrajátszás lehetőségeivel. A népi gyermekjátékok, a különféle mozgásos játékok, a szabályjátékok is szinte mindig megtalálhatók a gyermek játéktevékenységében. Ugyanez elmondható a rajzolásról, festésről, mintázásról, kézi munkáról, meséről, versről.

A szimbolikus szerepjáték olyan kognitív funkció, amely utánpótláson alapul és szimbolikus folyamatok játszódnak le közben. A szimbolikus-szerepjátszás közben az eseményeket ismételtelen előidézik, felidézik vagy beépítik jelen játékukba. Ezért oly fontos, hogy a gyermekeket folyamatosan élményekhez, tapasztalatokhoz juttassuk, megismertessük velük a környező világot, az embereket, az élőlényeket, tárgyakat, dolgokat. Ezek a tapasztalatok nemcsak pozitívak lehetnek, a játék jó alkalom arra is, hogy a negatív, számukra ijesztő, félelmetes élményektől megszabaduljanak, reprodukálásával "kijátsszák" magukból. (Például kórházi élmények.)

A bábozás, barkácsolás és a drámajáték is fontos alkotóeleme az óvodánkban folyó játéknak. Ezek a tevékenységek általában óvónői kezdeményezésre alakulnak ki, majd a gyermekek egyre jobban átveszik az irányító szerepet. A drámajáték a játékos tanulás során is fontos eszköz az óvónők kezében. A szenzitív játékok segítik az érzékszervek fokozott érzékenyítését. Az óvodáskorban a tanulás valódi színtere is csak a játék lehet. Mindig szem előtt kell tartanunk azt, hogy a játékba ágyazott, tervezett, kezdeményezett tanulási folyamat soha sem zavarhatja meg a gyermekek elmélyült játékát.

Az udvari játékaink mind fa alapanyagúak, EU szabványnak megfelelőek. Ezek a játékok alkalmasak a gyermekek mozgásának mindenoldalú fejlesztésére. A babaház segíti az elmélyült szerepjátékok kialakulását is, hiszen ez a kuckó biztonságot nyújt. Bőven van hely a mozgásos, futkosós, szabad játékokhoz. Az udvar különböző talaja (fű, domb, kavics, aszfalt) is más-más tevékenységhez ad ötletet. A növények, virágok, fák, bokrok jól megfigyelhetők minden évszakban. Kiskertünk is alkalmas a kerti munkák gyakorlásához, a növények gondozásával járó feladatokkal való ismerkedésre. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tevékenységgé nevelésünkben, melynek segítségével mind a közösségi, mind az egyéni képességfejlesztés során gyermekeink eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

A játék tevékenység modellje:

4.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási tevékenység teljes mértékben összekapcsolódik a játékkal, arra épül, áthatja az óvodai élet egészét.

„Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.” /Alapprogram/

A gyermek megismerése után alakítható ki az a komplex pedagógiai eljárás, ráhatás, amely elengedhetetlen a gyermek sokoldalú fejlesztése érdekében. A személyre szabott pozitív értékelés, dicséret segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tanulás lehetséges formái megjelennek nevelésünkben. „az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása, a spontán játékos tapasztalatszerzés; a játékos, cselekvéses tanulás; a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés; az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés; a gyakorlati problémamegoldás.” /Alapprogram/

Ismernünk kell azokat a pszichikus funkciókat, melyre az egyéni fejlesztési ütemet építhetjük. (Pl. érzékelés, észlelés, gondolkodás, képzelet, emlékezet, figyelem.)

Azonos korosztályon belül is a gyermekek különböző fejlettségi szinten állnak, ezért fejlesztésük is csak egyéni ütemű lehet, melynek legjobb tere a játék.

Az állapotfelmérés után egyénre szabottan, egyéni módszerekkel végezzük fejlesztőmunkánkat. Az állapotfelmérésnél az óvodában dolgozó fejlesztőpedagógusi végzettséggel rendelkező kolléganőink segítségét kérjük. A haladás üteme a gyermek fejlődéséhez igazodik, melyet rendszeresen mérünk.

Szükség esetén külső szakemberek segítségét kérjük az egyéni problémák megoldásához. A valamilyen hátránnyal (szociális, részképesség zavar, sajátos nevelési igényű) küzdő gyermekek számára a csoporton belül egyéni fejlesztőtervet készítünk.

A valamely területen kiemelkedő képességű gyermekek – tehetségük felismerése után – differenciált feladatokat kapnak. Biztosítjuk számukra a további fejlődéshez szükséges feltételeket.

A folyamatos napirend biztosítja azokat a kötetlen időkereteket, amelyek lehetővé teszik az egész napot átható ismeret- és tapasztalatszerzést az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az egyes csoportok heti rendje, napirendje tartalmazza az idő és szervezeti kereteket. Ennek dokumentálására a csoportnaplót használjuk.

A csoportok nevelési és tanulási ütemtervét (projekt) szintén a csoportnapló tartalmazza, és itt találhatóak azok a megfigyelések is, melyek az egész csoportközösségre vonatkozóak, a közösségi nevelést segítő tapasztalatok. Az egyéni haladást, fejlesztést önálló dokumentumként a személyiséglapok tartalmazzák.

A tanulási folyamat, kezdeményezési, játékos formában valósul meg, ez alól a kivétel a mozgás (testnevelés foglalkozás).

(Természetesen ebben a foglalkozási formában, mint nevelésünk minden területén érvényesül az önkéntesség elve.)

A gyermek belső érése, a családi és óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége eléri az iskolára való alkalmasság fejlettségi szintjét.

Az iskolákkal való együttműködési megállapodások a gyermekek érdekeit szem előtt tartva rögzítik azokat a közös programokat, tevékenységeket, melyek nevelési tevékenységünket gazdagítják. A megállapodások az életkori sajátosságoknak megfelelő nevelési, pedagógiai célok szem előtt tartásával készülnek.

4.3. A külső világ tevékeny megismerése, matematika tartalmú tapasztalatok nyújtásával

A "külső világ tevékeny megismerése" megnevezés pontosan fedi azt a gondolatsort, hogy a nevelési folyamat középpontjában az ember teljessége áll. Ezt a teljességet nemcsak az értelem, hanem a gyermeki szükségletek, az érzelmi viszonyulások, a hozott, illetve a kapott értékredek, vagyis az egész személyiség határozza meg.

A külső világ tevékeny megismerésében a közvetlen megfigyelésre és cselekedtetésen alapuló tapasztalatszerzésre építünk. A tapasztalatszerzés lehetőség

szerint valódi környezetben történjen, első lépésként az óvodában, az óvoda udvarán, az óvoda környékén, majd a szabad természetben.

A környezettel való ismerkedés áthatja nevelési folyamatunkat. Itt nyílik a legtöbb alkalom arra, hogy gyermekeink természetszeretétét, környezettudatos magatartását megalapozhassuk a megfelelő tapasztalatok nyújtásával. (Környezeti szocializáció.)

Az időjárás, a természet jellemzői, változásai, a színek, a fények, formák szépségei alapvető biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokra adnak lehetőséget, melyeket ki kell használnunk és megismernünk.

A növény és állatvilág megismerése, a környezet megismerésére nevelés fontos része. Sikeressé csak úgy válhat a védelmükre, gondozásukra nevelés, ha az állatokról szerzett nagy élményerejű hatásokra építünk. A növényeket, fejlődésüket óvodai környezetben jól lehet szemléltetni, az állatokat lehetőség szerint természetes környezetükben célszerű a gyermekekkel megfigyeltetni.

A környezet megismerésére nevelés olyan tevékenység, amelynek tárgyi - anyagi realitásai vannak. Mivel a környezetről szól az adott környezet összhangban van ezzel a mondanivalóval.

Csoportjainkban megvalósul a harmónia, az egység a nevelés környezete és üzenete között. Törekszünk arra, hogy ez vonatkozzon a környezeti nevelés színterére, ahol a tevékenység folyik, az óvoda épületére, az építettség kultúrájára. Számunkra fontos a belső és külső terek harmóniája, a funkcionalitás, a helyi hagyományok esztétikus megjelenítése, szépsége, a felhasznált anyagok és technológiák ökológiai üzenete mind nevelő hatású. A belső terek és a berendezés tárgykultúrája értéket közvetít, színvonalat képvisel, ízlést formál.

A környezet megismerésére nevelés a nevelőtestülettől csapatmunkát vár el, feltétlenül szükséges a nevelő kapcsolattartó - építő készsége, nyitottsága, empátiás érzékenysége. A külső környezet hatása mellett a személyes hatás erejével is élnünk kell, hiszen az óvónő környezeti attitűdje, értékrendje, nevelési stílusa, kommunikációs kultúrája, toleranciája és életviteli stratégiája közvetlenül részt vesz a nevelési folyamatban. Ezek a nevelés eszközei, keretei.

Az elsődleges mintakövetés során a szülők magatartási modelljét vésik be a gyermekek. Ezek a minták a környezeti értékekhez, az anyagokhoz, a növényekhez, állatokhoz fűző kapcsolatok, az élethez, és az élőlényekhez kötődő viszonyulások.

A családi nevelésben a szülők intuitív módon megerősítik a gyermekeikben saját értékrendjüket. Gyermekeink környezeti szokásaink által elsősorban a mai felnőtt generáció környezeti értékrendjét követik. Könnyen belátható, hogy a szülők életviteli mintái tartósan és meghatározó módon vésődnek be a gyermekek szokáskészletébe. Fontos a családok bevonása az óvodai nevelésbe, hiszen az együttnevelés segíti a pozitív szemléletformálás hatékonyságát. A mai felnőtt környezet általában környezet-közömbös, környezetszennyező, a természeti erőforrásokat tulajdonának tartja, életvitelével önző módon pillanatnyi szükségleteinek él. Ha ez a magatartásforma nem kap az óvodában, a gyermekek és az óvónők közvetítése által ellenpólust, akkor a gyermekekben tovább örökítődik (szelektív hulladékgyűjtők használata az óvoda udvarán).

Ha a külső világ tevékeny megismerésére nevelésről beszélünk, fontos alapelveként kell figyelembe vennünk, hogy a tárgyak jelenségek tulajdonságaihoz színük, ízük, halmazállapotuk mellett a formai, mennyiségi jellemzői is hozzátartoznak.

A környezet változásainak megfigyelése nem képzelhető el matematikai alapismeretek nélkül. A természeti és társadalmi változások észlelése a befolyásolásukra esetleg megváltoztatásukra irányuló emberi tevékenység alapját képezi. Ezért nem is lehet merev egységeket elkülöníteni a környezet megismerésére nevelés komplex feladatkörében.

A matematikai nevelés nem elvont a környezet megismerése során, azzal együtt szervezett élményekkel, tapasztalatokkal épül be a gyermek tevékenységei közé, ezt minden gyermek számára egyénileg biztosítjuk.

Az egyéni fejlődési ütemről kapott objektív visszajelzések pedig segítenek bennünket a nevelési, fejlesztési elképzeléseink, módszereink differenciált kialakításában.

A természet közelség a logikai gondolkodásra, a különféle csoportosításokra, az összehasonlító képesség fejlesztésére, a forma-, alakzat felismerésére adhat

gyakorlási módokat. A természetben való elmélyülés számtalan matematikai tapasztalatszerzésre kínál lehetőségeket.

A kisgyermek számára a természeti és épített környezetéből annyi ismerhető meg, amennyi az érzékszerveikkel felfogható.

A matematika nem a számokkal kezdődik számukra, hanem a tárgyak, személyek, jelenségek együttesével, amelyeket összefűz valamely tulajdonság. A növények részei, a gyökerüktől a termésükig nagyon gazdag formavilágot képviselnek. Az építés-alkotás különleges anyagai, az agyag, a gyurma, a vizes homok, a föld, a kőzet, a víz mind-mind alkalmasak matematikai tapasztalatok szerzésére. A magvakkal, kőzetekkel való önfeledt játék, válogatás, rakosgatás, az esőcseppecske meséje, az eredetmondák borzongatóan szépséges tartalma a gondolat és a képzelet játéka.

A mintázás, formázás közbeni gömbölyítés, sodrás, lapítás technikái, gömbök, hengerek, sík, domború, homorú felületeket hoznak létre, tapasztalat útján. Minél többet engedjük a játékban felhasználni ezeket a természetes anyagokat, annál gazdagabbak lesznek tapasztalataik a geometria világában is. A feje tetejére állított asztal, szék, berendezési tárgyak, a "rendeltetésüktől" eltérő használat új formai elemeket tartalmaznak a gyermekek számára. A tárgyak segítségével, a róluk szerzett információk kapcsán a velük végzett tevékenység során fontos matematikai tapasztalatokhoz juttathatjuk a gyermekeket, nem kifundált komplexsége, hanem a világ természetes egységének megtapasztalására.

A környezeti-, természeti nevelésünkben és a néphagyomány ápolásban megjelenő jeles napjaink olyan értékeket közvetítenek, melyek élményeikkel, közvetlen tapasztalatszerzési lehetőségeikkel mintegy „átörökítik” a gyermekbe a világra, a környezetükre való odafigyelés, tisztelet, megbecsülés és jobbítani vágyó tenni akarás képességét.

Célunk:

- Valósuljon meg a harmónia és az egység a nevelés környezete és üzenete között.
- Ismerjék meg és tiszteljék, az őket körülvevő élő és élettelen környezetet.

- Olyan közösségi és egyéni érzelmi alapokat nyújtunk, melyek elősegítik a környezethez és a természethez való pozitív viszonyulást.
- Tevékenységközpontú tapasztalatgyűjtés, szemléletalakítás.
- Környezettudatos magatartásformálás alapozása, alakítása.
- A matematikai tartalmú tapasztalatszerzés, komplexen épüljön be a környezet megismerésére való nevelésbe.

Feladatunk:

- Jutassuk a gyerekeket olyan tapasztalatok birtokába, melyek a környezetben való biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Biztosítsuk a környezet tevékeny megismerését, adjunk alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalatszerzésre.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, érzelmi motiváltságát.
- A gyermekeken keresztül átadott mintákkal a szülők szemléletét pozitívan formáljuk, együttműködésüket elnyerjük.
- A kíváncsiság kielégítése, megfelelő, értéket közvetítő irányokba fordítása.
- Segítsük az élményalapú átéléses tapasztalatszerzést.
- Törekedjünk a hitelességre, mondanivalónk legyen összhangban saját életvitelünkkel.
- A saját identitástól eltérő tulajdonság (másság) toleranciája.
- Építsük be ismeretnyújtásunkba a hazai és távoli tájakat, az ott élő emberek, a helyi néphagyományok, kultúra értékeit, szokásait, tekintettel az óvodába járó nemzetiségi, migráns családok gyermekeinek hagyományaira, kultúrájára.
- Természetes helyzetekben juttassuk a gyerekeket a matematikai tapasztalatok birtokába.
- Beszéljünk a baleset megelőzésről, a gyermekbiztonság kérdéseiről (biztonsági szabályok otthon, az óvodában, a közlekedésben, idegenekkel szembeni viselkedésminták, gyógyszerek, drog prevenció, stb.).

Mindezt szükséges:

- Egész személyiségünkkel hitelesen tükrözzük a környezethez való pozitív hozzáállást.
- Folyamatos önképzéssel biztosítjuk a naprakész ismeretszerzést.
- Emocionális érzékenységünk hatással legyen a gyermek megismerő képességére, cselekvésére és formálja egész személyiségét.
- Olyan közösségi és egyéni magatartásformákat alakítsunk ki, amelyek lehetővé teszik a helyes viselkedést a természeti és társadalmi környezetben.
- Kellő jelentőséget tulajdonítsunk az empátiás érzékenységnek; a nevelő beleélő-beleérző képességének, előítélet-mentességének, személyközpontú stílusának.
- A környezetünk felé sugározzuk a szemléletváltást: a tudományok fejlődésének holisztikus szemlélete az irányadó. (Minden mindennel összefügg.)
- Tudatosan keressünk vagy hozzunk létre olyan speciális helyszíneket (érzékelő barlang) évszakoknak megfelelően, ahol a motivációs folyamatok fokozottan érvényesülnek.
- Minél gyakrabban menjünk a növények és állatok természetes élőhelyére.
- A környezet- és természetvédelem jeles napjainak megünneplése.
- A népi kultúra hagyományainak életkornak megfelelő átörökítése.
- Használjuk ki a környezet- és természetvédelmi nevelésünkben rejlő matematikai tartalmú tapasztalatok gyűjtésének, gyakorlásának lehetőségeit, melyet ismertessünk meg személyre szabottan és az egész közösségre vonatkoztatva.

A külső világ tevékeny megismerése:

- Sétákon, barangolásokon, kirándulásokon, Erdei Óvodában, Madarászoviban való részvétel, melyeken a gyermekcsoportok a megismerő tevékenységhez, tapasztalatgyűjtéshez jutnak.
- Csoporton belül az élősarkok gondozása;
- Óvodán belül a speciális színtér, érzékelő barlang látogatása.
- Kerti munkák, óvodaudvar gondozása minden évszakban.

- Évszakok adta kincsek gyűjtése.
- A környezeti és a matematikai tapasztalatok gyűjtését elősegítő eszközök (természetes anyagok, mikroszkóp, nagyítók, földgömb, stb.) folyamatos jelenléte és szabad használata csoportszobákban, természetben.
- Egyszerűbb megfigyelések, vizsgálódások végzése.
- Városnéző séták a kulturális örökségeink, értékeink felfedezése.
- Élményt biztosító hagyományápolásban való részvétel.

Amikor iskolába mennek:

- A gyermekek rendelkezzenek a természeti és társadalmi környezetükről koruknak megfelelő ismeretekkel.
- Ismerjék meg a helyi hagyományokat, népszokásokat, a családi és tárgyi kultúra értékeit a kézművesség elsajátítása közben. Tiszteljék, szeressék és védjék is ezeket az értékeket.
- Ismerjék az idő múlását, az ehhez kapcsolódó tevékenységet.
- A családról: családtagokról, az egymáshoz való viszonyról, az együttélés tartalmáról. Viselkedésükben legyen jellemző a szeretet, a tisztelet, az őszinte együttérzés, a segítő szándék, a megértés, a különbözőségek elfogadása, tisztelete, családhoz való kötődés.
- A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját. Legyen tapasztalatuk a felnőtt foglalkozásokról.
- Önálló közreműködéssel járuljanak hozzá maguk is környezetük ápolásához, rendjéhez.
- Ismerjék az emberi testrészeket, gyakorolják önállóan tisztántartásukat. Ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióját, védelmét.
- Ismerjék a közlekedési eszközöket, a helyes viselkedés szabályait (udvariasság), terjesszék ki a közlekedés, a közlekedési morál területére is.
- Gyűjtsenek tapasztalatokat, beszélgessenek el az iskolai életmódról.

- A gyermekek a természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján.
- Megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosságok szerint végezzenek sorbarendezést.
- Legyenek tapasztalataik a geometria körében, ismerjék fel a geometriai formákat.
- Váljanak képessé a részképességzavarral küzdő, a sajátos nevelési igényű gyermekek is az önmagukhoz mért fejlettségi szintnek megfelelően az új életszakasz megkezdésére. (Belső és külső szakemberek bevonásával.)

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOK NYÚJTÁSÁNAK MODELLJE:

VILÁG - CSALÁD - TESTÜNK - NÖVÉNYEK,
ÁLLATOK - ÉVSZAKOK, IDŐJÁRÁS - ÖLTÖZKÖDÉS
- NAPSZAKOK - SZÍNEK - KÖZLEKEDÉS

HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSA, ÉRTÉKEK TISZTELETE,
VÉDELME

SZÁM- ÉS MENNYISÉGFOGALOM, PROBLÉMA
SZITUÁCIÓK, OK-OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK,
HALMAZOK, MENNYISÉGEK
ÖSSZEMÉRÉSE, VÁLTOZÁSOK FELISMERÉSE,
MEGNEVEZÉSE - VIZSGÁLÓDÁSOK - TÁJÉKOZÓDÁS
TÉRBEN ÉS SÍKBAN - MÉRÉSEK - NÉVUTÓK,
FOKOZATOK KÉPZÉSE - SZÉTVÁLOGATÁSOK,
ÖSSZEHASONLÍTÁSOK, PÁROSÍTÁSOK, RELÁCIÓK -
ALAKI-, NAGYSÁGI ÉS TÉRI VISZONYOK -
TEVÉKENYSÉGEK TÜKÖRRREL
- GEOMETRIA - ÉPÍTÉSEK, ALKOTÁSOK

4.4. Művészeti nevelés:

4.4.1. Verselés, mesélés

Az anyanyelvi, irodalmi nevelés egymástól elválaszthatatlan, az óvodai élet egészét átható folyamat, amely közvetítő elemként jelen van a nevelés legapróbb mozzanatában is. Nem egy tevékenységi forma, hanem sokkal több annál. Bettelheim szerint "a mese a felnőtt szívből jövő ajándéka", átszövi az óvodai élet egészét. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában, teljes világképet, világmagyarázatot ad, „feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat”. /Alapprogram/

„A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.” /Alapprogram/

A mesehallgatás, a mesélés, a verselés, a verses szöveggel kísért játék, a bábjáték, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. Különös beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki. Ráfigyelteti a gyermeket az emberi beszéd érdekességére, szépségére. A gyermek és a felnőtt között olyan beszédkapcsolat jöhet létre, amely a kisgyermek képzeletét elindítja, érzelmeit kifejezésre juttatja, a mesélővel érzelmi biztonságban érzi magát.

„A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.” /Alapprogram/

A jó mese és gyermekvers szövege, hangzása, ritmusa, hangulata, képi ereje messze fölülmúlja hétköznapi beszédünket, ápolja nyelvünket.

A vers a beszéd zenei elemeire épül, ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek. Régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekek felé.

Amikor a gyermekek eljátsszák, elbábozzák kedvenc meséiket, verseiket kifejezik saját érzéseiket, érzelmeiket, ezáltal formálódik a szem-kéz koordinációjuk, finommotorikájuk. Megtanulják, saját testükhöz viszonyítani a báb mozgását, alakul térpercepciójuk.

Megismerkednek a bábokkal, a bábozás örömeivel. Felfedezik, a báb mindenből készülhet, minden olyan természetes anyagból, amiből barkácsolni lehet. A mögé rejtőzött gyermeket a bábozás bátorítja, önbizalmát fokozza, oldja gátlásait. Ugyanakkor a bábjáték szabad teret biztosít a képzelet számára.

A dramatizálás során fejlődik a gyermekek nagymozgása, gazdagodik verbális kifejező képessége. Egy-egy mese dramatizálása kellő alapot nyújthat arra, hogy ebből továbblépve más területeken is alkalmazható legyen. (Pl. élettelen dolgok megelevenítése.)

A mindennapi életünkben a mondókázásnak, verselésnek, mesélésnek, bábozásnak különösen nagy szerepe van a valamilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében. Hiszen e tevékenység során a „csak rád figyelek”, személyre szóló kapcsolat érzelmi biztonságot nyújt, egyéni, differenciált bánásmódra ad lehetőséget.

A jó együttléteken, az okos beszélgetéseken túl a mesék azok, amik élni segítenek!

Célunk:

- A gyermekek irodalmi érdeklődésének felkeltése, irodalmi értékek közvetítése, anyanyelvi kultúra megalapozása, ápolása, a hagyományok szem előtt tartása.
- A gyermekek ösztönös önkifejezésének (vers-, mesealkotás, vizuális megjelenítés) kielégítéséhez lehetőség biztosítása.
- Igényes irodalmi szemelvények válogatása, alkalmazása, közvetítése.
- Más népek irodalmának közvetítése, hangsúlyozottan az óvodába járó gyermekek gyökereinek megismerésére.

Feladatunk:

- Az élményt csak művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk, ezért elsődleges forrásunk mindenképpen a magyar népmese és gyermekmondóka, gyermekvers gyűjtemény legyen.
- Az életkornak, a nyelvi fejlettségnek megfelelő beszédhelyzetek teremtése, irodalmi alkotások választása. Tartalmazzon ez az összeállítás mondókát, népi rigmusokat, csúfolót, találós kérdést, nyelvtörőt, közmondást, szólás-

mondást, kiolvasót, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történeteket a népi, klasszikus és kortárs irodalom és más népek irodalmából is.

- A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, az évszakok változását, szépségét és az őket körülvevő világ iránti szeretetet, tiszteletet.
- Az óvodába lépő kisgyermek első igazi versélményei ölbeli játékokról, mondókákról, rigmusokról szóljanak. Kínáljunk minél több alkalmat a vidám rigmusok megkedveltetésére.
- Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese szeretetére, az egyszerű állatmesékből kiindulva a bonyolultabb, cselekményekben gazdag tündérmesékig.
- Mesemondásnál teremtsünk meghitt hangulatot. A szabadban is használjunk ki minden lehetőséget.
- A pihenőidőre történő ráhangolódás nyugalmat árasztó hangulatának megteremtése, irodalmi élmény nyújtásával.
- Jeles napjainkhoz válasszunk az alkalomhoz illő irodalmi alkotásokból, a népi irodalmi gyűjtemény gyöngyszemeiből. Az Autómentes nap, az Állatok napja, az András nap, a Kiszézés, a Víz világnapja, a Föld napja, a Madarak, fák napja mind-mind kiváló lehetőséget nyújt a hagyományok ápolására, a gyermekek szókincsének bővítésére, az összetartozás érzésének mélyítésére.
- A szülők folyamatos tájékoztatása a nevelésünkhöz választott, a gyermekekkel megismertetett irodalmi alkotásokról.

A vershez, meséhez kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- Befogadásnál és az egyéni bánásmód során ölbeli játékok, mondókák, rigmusok mondogatása, gyakorlása, utánzása játékos mozdulatokkal.
- Élményszerző séták, barangolások, kirándulások a környezet által sugallt irodalmi alkotások mondogatása, eljátszása.
- Mese-, vers (stb.) mondás, dramatizálás, bábozás a csoportszobában és az udvaron is.
- Hagyományápoló rendezvényeken az aktualitásnak megfelelő irodalmi alkotások előadása.

- Vers és meséskönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, kiadványok nézegetése a nap bármely szakában.
- Más irodalmi élményekkel rendelkező gyermekek szabad önkifejezése a játék és irodalmi tevékenység során.

Amikor iskolába mennek:

- A gyermekek szívesen ismételgessék a verseket, rigmusokat.
- Várják és igényeljük a mesemondást, a folytatásos mesék, a verses mesék, meseregények szálait tudják összekötni.
- Szívesen bábozzanak, dramatizáljanak saját és társaik örömére.
- Tudjanak maguk is elbeszéléseket, rövidebb történeteket kitalálni.
- Váljanak képessé saját mese-, esetleg vers alkotására.
- Ismerjék és használják a könyveket, (mesekönyvek, lexikonok, folyóiratok, stb.) vigyázzanak rájuk, tudják, hogy értékekkel bánnak.
- Váljanak képessé a részképességzavarral küzdő, a sajátos nevelési igényű gyermekek is az önmagukhoz mért fejlettségi szintnek megfelelően az új életszakasz megkezdésére. (Belső és külső szakemberek bevonásával.)

A VERS, MESE MODELLJE:

4.4.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Kodály Zoltán szerint a gyermek zenei nevelése születése előtt kilenc hónappal már elkezdődik. Ez a gondolat is megerősít bennünket abban, hogy gyermekeink zenei nevelése óvodai életünkben mennyire fontos feladat.

A gyermekek legtöbb esetben otthon is hallgattak már mondókákat, dalokat. Az óvodai játékidőben a különféle tevékenységek közben a kitalált szöveget szívesen ismételtetik, játsszák.

A jóízű játékok közben, szinte az egész nap folyamán észrevétlenül is gyakorolják a zenei készségeket és az alapfogalmakat. Egyre gyakrabban énekelnek önállóan, egyénileg és csoportosan.

A körjáték, a gyermektánc, a mozgás állandó aktív cselekvést kíván. A már megtanult mozgásokat, a gyakorolt dalokat szívesen élik újra. Az ismert szerephelyzetek, az érzékelés sokszínűsége által, zenei aktivitásuk egyre magasabb és biztonságosabb.

Szívesen hallgatnak éneklést, örülnek a felnőtt-gyermek közös játékának. Nyitottabbak lesznek a környezet zörejeinek és zenei hangjainak érzékelésére és maguk is próbálnak énekelni, dúdolgatni.

A környezetükhöz, néphagyományokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalok, énekes játékok, táncok, mesék, versek eljátszása és az értékes zenéhez szabadon választott improvizált mozgások, megjelenítések, ábrázolások empátiát, kreativitást, a megszokottól eltérő cselekvési módot, többféle reagálást, együttműködést kívánnak a gyermektől, megadva ez által a szemlélődés örömét, a felfedezést, az összetartozást. (Az improvizációban minden szereplő létfontosságú.)

Mivel ének - zenei nevelésünk szerves részévé vált a népdal éneklése, a néptánc és a népszokások, a néphagyományok ápolása, ezért olyan családi délutánokat szervezünk, amikor a gyerekek szüleikkel együtt énekelhetnek, táncolhatnak népi zenekar közreműködésével. Megismerkedhetnek a népi hangszerekkel, népi játékokkal, azok elkészítésével. Az óvónői minta, az értékközvetítés mélyíti az óvoda és a család jó viszonyát, elősegíti a közös nevelést. A magyar kultúra hagyományaival való ismerkedés segíti a magyarságtudat erősödését.

Célunk:

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük formálása, a zene iránti fogékonyság, a zenei anyanyelv megalapozása.
- A gyermekek ösztönös mozgásigényének kielégítése, a harmonikus mozgásra való törekvés megvalósítása.
- A zenei képességfejlesztésnél is érvényesüljön az egyénhez mért fejlesztés.
- A gyermek, játékos zenei alkotókedvének növelése, valamint mozgás- és tánckultúrájának finomítása.
- Igényes zenei szemelvények válogatása, alkalmazása, közvetítése.
- Népi kultúránk az életkori sajátosságoknak megfelelő átörökítése.
- Más dalokon, énekes játékokon nevelkedett gyermekek zenei kultúrájának megismerése.

Feladatunk:

- Ismertessük meg a gyermekeket népi mondókákkal, énekes játékokkal, dalolással keltsünk kedvet és adjunk mintát az önkéntes utánzásra, a spontán dúdolgatásra, énekelgetésre.
- Az énekhez tartozó ismétlődő játékmozdulatokkal készítsük összerendezett mozgásra a gyermeket, fejlesszük ritmusérzékét. Az énekelgetéssel olyan légkört teremtsünk, amelyben jól érzi magát a gyermek.
- Tapasztalják meg a csendet, a környezet és a természet hangjait. (Minden hangnak a kiindulási alapja a csend.)
- A természet adta anyagok felhasználása zenei nevelésünk során.
- Zenei játékkedv fenntartása, sikerélmény biztosítása.
- Segítsük elő a gyermek érzelmi fejlődését, a gátlások oldását, a zenei hallás, éneklési készség elindítását, a beszédképesség alakulását, a szép kiejtést, a szavak megértését.
- A zene révén a gyermek érzelmi kiegyensúlyozottságára való törekvés.

Mindezt szükséges:

- A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, a mindennapi tevékenységekhez (a munkatevékenységekhez is) kapcsoltan a napirend szerves részeként, és a szabadban is szervezzünk.
- Elsősorban a gyermekek spontán kezdeményezésére építsünk, így alkalmat adunk a gyermekeknek az önmegvalósításra, utánpótlásra, próbálkozásokra, ismétlésekre.
- A csoportszobában egy megadott helyen megtalálhatóak és bármikor használhatóak legyenek a ritmus-, a dallamjátszó hangszerek, a népi játékok és körjátékok eszközei, kellékei.
- Minél több lehetőséget teremtsünk a zenehallgatásra, a hangszerek megismertetésére. Biztosítsunk lehetőséget egy-egy kórusmű vagy hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzene meghallgatására a nap bármely szakában.
- Szervezzünk olyan lehetőségeket, amikor a gyermekek zenei élményét „élő zene” biztosítsa (táncház, komolyzenei „hangverseny”, óvónői kórus előadásai).
- Minél többet énekeljünk, zenéljünk a gyermekeknek, előadásmódunk esztétikai élményt nyújtson.
- A zenei anyagot a művészi érték szem előtt tartásával válogassuk.
- Készítsünk minél több természetes anyagból a szülőkkel, a gyermekekkel közösen hangszereket.

Zenehallgatás:

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsünk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Jelenjenek meg a magyar és más népek, nemzetiségek dalai, a néphagyományokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalok, dalos játékok. Ismerkedjenek a világ zeneirodalmának válogatott énekes, hangszeres műveivel, a régi és a mai zene szemelvényeivel, környezet és a természet hangjaival, mind élőzene, mind gépi zene formájában. A közös zenei élmények erősítik a zenéhez való kötődést és az összetartozás érzését, ugyanakkor lehetőséget nyújthat a sajátos nevelési igényű, illetve a bármilyen hátránnyal küzdő gyermekek személyiségének teljesebb kibontakoztatásához, kiegyensúlyozottságuk megteremtéséhez.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánchoz kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- Énekelgetés, ritmikus szövegmondás a nap bármely szakában.
- Befogadásnál és az egyéni bánásmód során ölbeli dúdolgatók, ringatók énekelgetése, gyakorlása, mondogatása játékos mozdulatokkal.
- Szimbolikus-szerepjátékok során gyermekek dalos kezdeményezései.
- Séták, barangolások, kirándulások alkalmával a környezet által sugallt zenei élmények eljátszása, éneklése.
- A természet hangjainak, zörejeinek hallgatása, utánzása.
- Körjátékok, gyermektáncok gyakorlása csoportszobában, óvodaudvaron, szabadban.
- Hagyományápoló rendezvényeken az aktualitásnak megfelelő zenei alkotások előadása.
- Zenei eszközök használata a nap bármely szakában.
- A természet adta kincsek hangszerként való használata.
- Kis „hangversenyeken” való részvétel.

Amikor iskolába mennek:

- A gyermekek szívesen kezdeményezzenek és játszanak énekes játékokat.
- Szívesen és képességeikhez mérten tisztán tudjanak énekelni.
- Játszanak zenei formaérzék fejlesztő játékokat és a különböző mozgásokkal érezzék meg a motívumok hosszát (dallam, ritmus, visszhang, dallambújtatás).
- A gyermekek mozgása legyen koordinált önmagához és lehetőség szerint a csoporthoz képest, érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudjanak kitalálni dallamot, mozgást, játékot, ritmust, legyenek ötleteik.
- Tudják megkülönböztetni a zenei fogalompárokat, legyenek képesek azokat énekléssel, mozgással alkalmazni, hangszeren megszólaltani.
- Legyenek érzékenyek a környezet zörejeire, a természet hangjaira, legyenek képesek megfigyelni, megkülönböztetni, megnevezni a finomabb hangszíneket a beszéd-, énekhangokban, valamint a hangszeres zenében is.

- A meglévő hangszereken kívül ismerjenek és használjanak többféle természetes anyagból készült ritmuseszközt.

AZ ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK , GYERMEKTÁNC MODELLJE:

1. HALLÁSFEJLESZTÉS:
MAGAS-MÉLY, HALK-HANGOS,
DALLAMFELISMERÉS -
DALLAMBÚJTATÁS- HANGSZÍNEK
- TERMÉSZET HANGJAI -
ZÖREJEK - EMBERI HANGSZÍN
- LÉGZÉS - HANGADÁS
GYAKORLÁSA - RITMUS
VISSZHANG.

2. RITMUSÉRZÉK
FEJLESZTÉSE: EGYENLETES
LÜKTETÉS - TEMPÓÉRZÉK
FEJLESZTÉSE - KETTES ÜTEM
- DAL, MONDÓKA RITMUS -
MOZGÁSOK - RITMIKUSOK -

4.4.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermek a veleszületett őstudással, de, eltérő élmény- fantáziavilággal (családi háttértől függően) kerül az óvodai közösségbe. Külvilághoz való kapcsolatát érzelmein keresztül hívja felszínre, cselekvéseiben át tükrözi.

Célunk:

- Színes, tartalmas élményanyag biztosításával a gyermekek fantáziájának fejlesztése.
- Gazdagodjon a gyermek tér-forma és színeképzete.
- Egyéni fejlettségéhez mérten váljék befogadóvá a természet, a környezet szépségeire.

- Személyiségéhez mértén lelje örömét a vizuális önkifejezésben, a vizuális ötletek kifejezésében, megvalósításában.
- Minden gyermek önmagához képest fejlődjön.

Feladatunk:

- Biztosítsuk a gyönyörködtetés, rácsodálkozás, felfedezés lehetőségeit, s ez által a gyermekeket motiváljuk a vizuális önkifejezésre.
- Segítsük a rendezett, szemet gyönyörködtető természet, környezet felismerését, óvását, pozitív formálását.
- A gyermekek kapjanak szabad alkotási lehetőségeket, megerősítést az egyéni, eredeti ötletek megvalósításához, hiszen a tevékenység öröme a fontos.
- Olyan természetes anyagokat (élő és élettelen) próbáljunk ki és használjunk, amelyek látása, hallása, tapintása, ízlelése komplex esztétikai élményt rejt magában.
- Irányítsuk rá a gyermekek figyelmét a természet színeire.
- Láttassuk meg az évszakok változásainak árnyaltságát.
- Segítsük próbálkozásaikat abban, hogy hangulatukat színekkel is ki tudják fejezni.
- A változatos vizuális technikák alkalmazásához szükséges minőségi anyagokat és eszközöket folyamatosan – lehetőségeink szerint - biztosítsuk.
- Az eszközök használatának elsajátíttatásával balesetmentes eszközhasználat.
- Folyamatosan biztosítsuk a gyermek önmagához mért fejlesztését.
- Adjunk lehetőséget a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal és a műalkotásokkal való ismerkedésre.

Mindezért szükséges:

- A vizuális, esztétikai érzékenyítés az óvodai élet minden napjában, folyamatosan, a spontán helyzetekre reagálva legyen jelen.
- A gyermekek megismertetése „az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.” /Alapprogram/

- A tevékenységre fordított idő ne legyen behatárolt, hiszen a legtöbb vizuális módszerhez hozzátartozik a kísérletezés, az alkotás "pihentetése", majd átdolgozása, kiegészítése.
- Az eszközök állandó, gyermek közeli helyének kijelölése a csoportszobában.
- A szűkebb környezeti lehetőségekből kiindulva olyan vizuális játékok gyakorlási lehetőségének biztosítása, melyek nemcsak a csoportszobában, hanem a szabadban is megvalósíthatóak.
- Az egyéni mellett a közös alkotás örömének lehetővé tétele.
- Az óvodai hagyományok ápolásának külső esztétikai megjelenítése a gyermekekkel rajzolással, festéssel, mintázással, kézi munkával.
- A szülők bevonása a gyermekekkel együttvégzett tevékenységekbe (játsszóház).

A rajzolás, mintázás, festés, kézi munkához kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

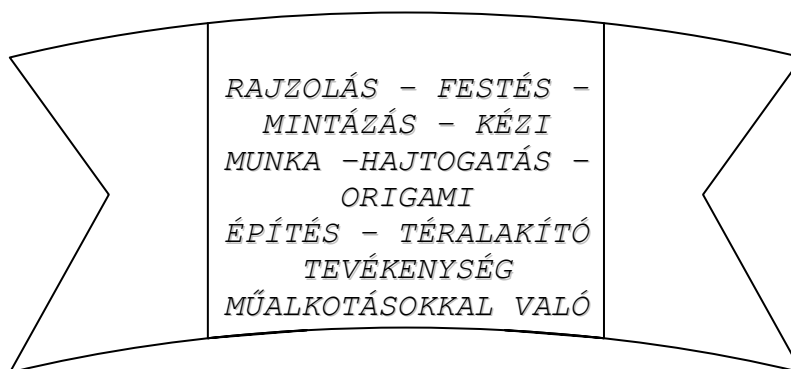
- Változatos technikai megoldások gyakorlása a csoportszobában és a szabadban is.
- Többféle eszközök próbálgatása a mindennapokban.
- Önálló és közös alkotások készítésének lehetőségei.
- Kiállítások megtekintésének szervezése, tapasztalatgyűjtés.
- Kiállításokra való alkotások készítése.
- Népi kismesterségek gyakorlása egyénileg, mikro csoportos formában, illetve a szülőkkel együtt.
- Népi hangszerek, gyermekjátékok készítése a természet adta kincsekkel.

Amikor iskolába mennek:

- Szívesen vegyenek részt a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka sokféle formájában, ötleteiket önállóan valósítsák meg.
- Ismerjék az anyagok tulajdonságait, egymásra gyakorolt hatásait. (Pl.: víz-homok)

- Rendelkezzenek tapasztalatokkal a tárgyak térbeli kiterjedésének látási-tapintási vonatkozásairól.
- Az átélt, az elképzelt események, mesék, versek, történetek képi ábrázolásánál biztonsággal használják a különböző technikákat.
- Az emberi, állati formát rajzban-mintázásban ráismerhető formajegyekkel lássák el. A fő részek tagoltsága, részformák megjelenítése legyen felismerhető.
- Egyéni elképzelésük szerint alkalmazzák a képi kifejezés eszközeit (vékony-vastag vonal, foltok...), váljanak képessé a kreatív önkifejezésre.
- A síkbeli és térbeli alkotásaikban próbálják a felületet, térrészt kitölteni.
- Az elemi térviszonyokat biztonsággal jelezzék, használják azokat. (alá, fölé, stb)
- A plasztikai megvalósításnál bátran használják az egyszerűbb és bonyolultabb technikákat, melyeket tapasztalati úton szereztek.
- Saját indíttatásból egyénileg és csoportosan is készítsenek egyszerűbb játékkiegészítőket és népi játék eszközöket.
- Váljanak képessé a diszítómunkára és alkalmazzák a forma-szín ritmusokat, népművészeti elemeket.
- Diszító elemeknél változatos motívumfűzést, síkmértani formákat használnak.
- Az eszközök épségére, tisztaságára ügyeljenek. Vegyék észre környezetük esztétikus jellegét, ötleteiket, véleményüket bátran mondják el.
- Váljanak képessé „a környezet esztétikai alakítására és esztétikai élmények befogadására.” /Alapprogram/
- Szívesen alkossanak együtt.

A RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA MODELLJE:

4.5. Mozgás

Az óvodáskorú gyermekek tudatos testedzésének, mozgásfejlesztésének természetes bázisa az óvoda, amely az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be. Számukra az az igazán érthető és feldolgozható információ, amit megtapasztalhatnak mozgás és tevékenység útján.

Csoportszobáinkat úgy rendezzük be, hogy legyen lehetőség a nap bármely szakában eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában a mozgásra, nagyobb mozgást igénylő játékokra, tevékenységekre.

Tornaszobánk, óvodánk udvara, az ovi-foci pálya, a terasz a kötelező mozgásos (testnevelési) foglalkozások, valamint a spontán mozgás lehetőségeinek a színtere.

Az udvaron nagyobb hely van a természetes mozgásra, ezért minden lehetőségét ki kell használnunk a szabad mozgás örömeinek átélésére, óvodai csoportok közös játékaira (futball, kosárlabda, versenyjátékok), amely pozitívan hat a gyermekek együttműködésére, az egymásra figyelésre. Az udvarunkon lévő domb, a természetes anyagból készült játékok, mászóakák, az egyensúly, a szabad mozgás, az erő, az állóképesség, az ügyesség, a kommunikáció, a problémamegoldó gondolkodás fejlődésére, a mozgásigény maximális kielégítésére nyújtanak gyakorlási módokat.

A nyári időszakban, amikor szinte a gyermekek az egész napjukat a szabadban töltik, rendelkezésükre áll több túsó, így élünk a víz edző hatásának lehetőségével.

A rendszeres gyalogtúrák, kirándulások, séták nemcsak a környezet megismerésére adnak széleskörű lehetőségeket, hanem az egészséges életmód alakítására, s ezen belül a szabadban való mozgás örömeinek átélésére is. A rendszeres családos kirándulások szintén teret adnak a szabad mozgás lehetőségének, ugyanakkor mintát is, a hasznos szabadidő eltöltéséhez.

A szabadban való tartózkodás során, valamint a szervezett mozgástevékenységeknél is a fokozott baleset-megelőzésre, a gyermekek testi épségének megvédésére irányul nevelői tevékenységünk.

Célunk:

- A gyermekek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életvitel igényének alakítása.
- A rendszeres mozgás - minden évszakban - váljék a gyermekek természetes igényévé.
- A természetes mozgáskedv fenntartása, mozgásigény kielégítése.
- A térben biztosan tudjanak tájékozódni.
- Az értelmi képességek fejlesztése mozgás adta lehetőségekkel.
- A gyermek testi épségének óvása, baleset-megelőzés.
- A mozgásanyag olyan válogatása, amely figyelembe veszi a gyermekek anatómiai felépítését.
- A gyermekek sikerélményhez juttatása a szervezett mozgás terén.
- Egészséges versenyszellem kialakítása, a közös mozgás örömeinek erősítése.

Feladatunk:

- A gyermekek testi épségének óvása minden tevékenység közben.
- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), testi képességeinek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés) fejlesztése játékos formában.
- Egyénre szabott prevenciós és korrekciós fejlesztés, a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szakemberek segítségével.

- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének fejlesztése úgy, hogy megmaradjon szabad mozgáskedvük.
- Minden nap a mozgástapasztalatok bővítése, bő gyakorlási lehetőség biztosítása.
- Alkati adottságaiknak megfelelően erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, fizikai teherbíró képesség, hajlékonyság fejlesztése. (kondicionálás, koordinálás)
- A személyiség akarati tényezőinek alakítása az önértékelés és az önbizalom növelése.
- A nagy és finommozgások fejlesztése: - egyensúlyfejlesztés, - szem-kéz, szem-láb koordináció, - ritmikus tevékenységgel a ritmusérzék fejlesztése, izomegyensúly kialakítása.
- Testséma fejlesztése: - testrészek megismertetése: - testfogalom kialakítása, - térirányok észlelése, - a kezesség, lateralitás fejlesztése, - keresztcsatornák fejlesztése.
- Adjunk lehetőséget a szabad mozgás zavartalan gyakorlására, a megismert mozgásformák többszöri ismételtesére.
- A szabad levegőn való tartózkodás maximális kihasználása.
- Adjunk lehetőséget arra, hogy a gyakorlatokat mindenki saját képességei szerint hajtsa végre.
- A közös mozgás öröme segítse elő a társakhoz való alkalmazkodást, fejlessze önuralmukat, toleranciájukat, együttműködő képességüket, akaratukat, fegyelmezettségüket, kitartásukat.
- A kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása.
- A jeles napokra épülő összejövetelek során az aktuális témához kapcsolódó mozgásos játékok kapjanak szerepet.
- Az évszakok váltakozásaiból adódó mozgásörömök biztosítása.

Mindezért szükséges:

- A gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban, érzelmileg motiváltan vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
- Segítsük a mozgáskultúra fejlesztése mellett a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a

személyiség akarati tényezőinek, pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövetés alakulását, fejlődését.

- Használjuk ki helyi sajátosságainkat és az óvoda környékén lévő lehetőségeket.
- Biztosítsunk minden gyermek számára lehetőséget az egyéni szükségletek és képességek kielégítésére az óvodai nevelés minden napján.
- Megfelelő hely, eszközök kiválasztása, biztosítása, folyamatos karbantartásuk, felújításuk, korszerűsítésük.
- Az udvar és a tornaszoba adta lehetőségek, az eszközhasználatból következő elvárások épüljenek be a gyermekek szokásrendszerébe.
- A csoportszobában is legyenek mozgásra inspiráló eszközök.
- Tanítsuk meg a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően a sporteszközök használatára, a baleset-megelőzés és eszközmegóvás érdekében.

A mozgáshoz kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- Udvar adta lehetőségek, mozgásfejlesztő eszközök használata.
- Változatos verseny és mozgásos játékok gyakorlása.
- Kirándulások, túrák.
- Közlekedési játszóhely használata (közlekedési eszközökkel).
- Nyári fürdőzés, napozás.
- Évszakok kínálta lehetőségek kihasználása, mozgásos játékok a szabadban
- Tornaszerekkel való mozgásgyakorlás.
- Játékos óvodai sportvetélkedőkön, sportrendezvényeken való részvétel.

Amikor iskolába mennek:

- Szívesen kezdeményezzenek maguk is különféle mozgásos játékokat, s ezekben kitartóak legyenek.
- Alakuljon ki a gyermekek nagymozgása, kismozgása, egyensúlyérzéke, harmonikus, összerendezett, fegyelmezett mozgása.

- Ismerjék az irányokat, tudjanak a térben tájékozódni.
- Tartsák be a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok során.
- Tudjanak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat egyéni fejlettségüknek megfelelően, esztétikusan végezni.
- Értsék meg a vezényszavakat és biztonsággal alkalmazzák a különböző helyzetekben.
- Alakuljon ki bennük egy egészséges versenyszellem, a siker és kudarcélmény feldolgozásának képessége.
- Vegyék figyelembe egymás képességeit és figyeljenek, vigyázzanak egymás testi épségére.
- Váljanak képessé a részképességzavarral küzdő, a sajátos nevelési igényű gyermekek is az önmagukhoz mért fejlettségi szintnek megfelelően az új életszakasz megkezdésére. (Belső és külső szakemberek bevonásával.)

A MOZGÁS, MODELLJE:**4.6. Munka jellegű tevékenységek**

A gyermekek szívesen és örömmel végeznek munka jellegű tevékenységeket a felnőttek mintája alapján. A gyermek eredendő tevékenységi vágyát pozitív megerősítéssel elmélyítjük és továbbfejlesztjük.

Tudjuk, hogy a munka a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást igényel, ezért minden segítséget meg kell adnunk ehhez.

A munkára készítető indítékokat erősítsük a gyermekekben, teremtsük meg az önálló munkavégzés lehetőségeit. Csak olyan feladattal bízunk meg a gyermekeket, egyéni differenciálás alapján, amelynek elvégzésére megerősítés nélkül képesek. (Az önkiszolgáló munka esetében a saját képességeiknek megfelelő munkavégzés szem

előtt tartása különösen fontos a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében. Az ő esetükben a munkajellegű tevékenységeknél is - mint minden más tevékenységnél – hangsúlyozott az egyéni, differenciált bánásmód.) Az óvodai élet mindennapjaiban – a napirendünk erre lehetőséget biztosít - a munkatevékenység napi feladatvállaláson alapul. Szem előtt tartjuk a fokozatosság és az aktivitás elvét. Ügyelünk arra, hogy a gyermekek mindazokat a feladatokat, amelyek ellátására képesek, végezzék is el. Érezzék, hogy munkájuk nélkülözhetetlen, ezáltal sikerélményhez jutnak, a munka reális értékelése után.

Az együttesen, a közösségért végzett munka segíti a csoporttá formálódást, a baráti kapcsolatok megszilárdulását. A munkavégzés megfelelő szervezése is elősegíti a sikerélmény átélését.

Gondoskodjunk arról, hogy a munkavégzéshez a legalkalmasabb eszközök használatát megismerhessék. A gyermekeket megismertetjük a munkafolyamatok részmozzanataival, célszerű sorrendiségével. Az eszközök rendben tartása, tisztítása a munkafolyamat része.

Fontosnak tartjuk a gyermeket körülvevő felnőttek (család, óvodai dolgozók) szemléletének alakításában, hogy a munkát ne végezzük el a gyermek helyett, ne fejezzük be és a gyermek előtt ne csináljuk újra akkor sem, ha erre szükség lenne. Ennek megerősítéseként szükséges, hogy a szülők otthon is vonják be a gyermeket a család egészét érintő munkákba.

A környezet- és természetvédelmi neveléshez kapcsolódó munka jellegű gyermeki tevékenységek:

Alkalmanként: - környezetrendezés és gondozás, - jeles napok előtt anyaggyűjtés, dekoráció készítése, - patak környezetének tisztítása, - söprés, - kisebb megfigyelések (vizsgálódások), - állatgondozás, - gyógynövénygyűjtés, - természetes anyagok gyűjtése.

Évszakonként:

- Ősszel: - betakarítás, - feldolgozás, - eltevés, - befőzés, - falevelek összesöprése, - madáretetők előkészítése, - természetsarokban gyűjtemények rendezése, átválogatása, - madáretetéshez szükséges magvak, termékek begyűjtése. Madáritatás.
- Télen: - hóeltakarítás, - folyamatos madáretetés, madáritatás, - csiráztatás, - növények átteleltetése, - magok gyűjtése a palántázáshoz.
- Tavasszal: - cserepes növények ültetése, - átültetések, - bokrok, talaj tisztítása, - talaj előkészítése (kiskert), - kerti munkák (vetés, helyette inkább ültetés palántázás, öntözés, gyomlálás), - kerti padok, asztalok, játszóhelyek tisztítása, - madáretetők tisztítása és karbantartása. Madáritatás.
- Nyáron: - folyamatos kézi gyomlálás, - gereblyezés, - medence tisztításában segédkezés, - lenyírt fű elszállításában segédkezés, szénagyűjtés, - komposztálás, - öntözés, - termékek begyűjtése, - gyógynövények szárítása. Madáritatás.

Amikor iskolába mennek:

- Szívesen, örömmel vegyenek részt munka jellegű tevékenységekben.
- Alakuljanak ki a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, önbizalom, felelősség, céltudatosság, kötelességtudat).
- Természetes és önálló módon végezzék az önmaguk ellátásához (önkiszolgálás), valamint a közösség érdekében elvárható tevékenységeket.
- Váljanak képessé saját maguk és mások elismerésére.
- Váljanak képessé a többiekkel való együttműködésre, a közösségért végzett tevékenység sikerélményének átélésére.

5. A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések és a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Gyermekevédelmi feladataink

Gyermekevédelmi feladatainkat a 2012. évi CXVIII. törvény egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló és az e törvény által módosított 1997. XXXI. tv. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló, az ENSZ által 1959-ben deklarált közlemény A GYERMEKEK JOGAI alapján, valamint az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett a Gyermekek Jogairól szóló Egyezmény, a Kormány 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint a többször módosított A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szem előtt tartásával fogalmazzuk meg.

"A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez." /Gyermekevédelmi törvényből kiemelt részlet: II. fejezet: Gyermeki jogok 6. paragrafus (1)/

"A gyermeket különleges védelem illeti meg, és a törvény és más eszközök által nyújtott lehetőségek, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkiileg és társadalmilag egészségesen és normálisan tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban." "Minden körülmények között a gyermek az elsők között legyen, aki védelmet és segítséget kap." /ENSZ A GYERMEKEK JOGAI II. és VIII. ALAPELV-ből kiemelt részlet./

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakból kiindulva:

a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) „a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

c) „az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A gyermekvédelmi törvény rendelkezései alapján a gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

Feladatunk:

- Tartsuk tiszteletben a gyermeket, a gyermek családhoz való jogát.
- Olyan kapcsolatot alakítsunk ki, mely lehetővé teszi a szülő-nevelő partneri viszonyt.
- Éreztessük a szülőkkel, hogy személyüket tisztelet, elfogadás, megbecsülés övezi.
- Elfogadó légkör teremtése, melyben a szülők nyíltan és bizalommal beszélhetnek a gyermekeikről.
- Új kapcsolattartási formák kidolgozása, melyek alkalmazkodnak a változó élethelyzetekhez.
- A gyermek magatartásában, fejlődésében bekövetkezett változás, rendellenesség figyelemmel kísérése, a gyermeket tisztelő, tapintatos segítségadás.
- Indokolt esetben látogassunk el azokhoz a családokhoz, akiknél átmeneti vagy tartós változást észlelünk.
- Segítséget kell nyújtanunk a szülőknek gyermekeik neveléséhez, ennek érdekében feladatunk, hogy rendszeresen tájékoztassuk őket a gyermekeket érintő kérdésekről.
- Fel kell hívnunk a szülők figyelmét arra, ha gyermekeik jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében, valamely intézkedést tartunk szükségesnek.
- Nevelő munkánk során tiszteletben tartjuk a gyermekek méltóságát és jogait, közreműködünk a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Szükség esetén a szülők jogait szem előtt tartva hívjuk fel figyelmüket szülői kötelességeikre.
- Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A problémás, hátrányos, halmozottan hátrányos, vagy veszélyeztetett helyzetű gyermekekről szerzett tapasztalatokról folyamatosan informáljuk a gyermekvédelmi felelőst.
- A gyermekvédelmi felelős nyilvántartást vezet a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről. A veszélyeztetett gyermekek nyilvántartása, egyénre szabott feljegyzésekkel egészül ki.
- A sajátos nevelési igényű, a halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyermek egyénre szabott, differenciált fejlesztése a nevelési folyamat egészében zajlik, az adott helyzetnek megfelelő módszerekkel a gyermek emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartásával.
- Elősegítjük a veszélyeztetett, a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodánkba történő járását, az óvodai életbe való beilleszkedését.
- A fejlesztésre szoruló gyermekek óvodán belüli fejlesztése fejlesztő óvodapedagógusaink segítségével folyamatos. Nagyobb lemaradás esetén a fejlesztést a Nevelési Tanácsadóban dolgozó szakember végzi, illetőleg szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával történik.
- Ismerjük meg és ismertessük meg a szülőkkel a segítségnyújtási lehetőségeket: - mentális - pénzbeli ellátások formái; - rendszeres gyermekvédelmi és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás; - étkezési díjkedvezmény. (Folyamatosan figyeljük a törvényi szabályozók változásait, módosításait.)
- Kapcsolatunk folyamatos legyen a segítő szervezetekkel: - óvodaorvos, védőnő - Aranyhíd Nevelési-Oktatási Integrációs Központ - Nevelési Tanácsadó - Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság - Vas Vármegyei Kormányhivatal Szombathelyi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály - Szociális és Családvédelmi Iroda - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat -Szülői Szervezet.

- A gyermekek szüleit jól látható helyen tájékoztassuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban, és hol kereshető fel.
- Szintén jól látható helyen közzé kell tenni a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, segítőház) pontos nevét, címét és telefonszámát.

(A gyermekvédelmi munkaterv az éves pedagógiai munkaterv része.)

"A gyermek- és ifjúságvédelem szorosan kapcsolódik a nevelési - oktatási intézmények pedagógiai tevékenységéhez. Olyan igazgatási, pedagógiai tevékenységet kell kialakítani, amely eleve kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása vagy bármilyen más oknál fogva hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön."

6. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködési formái, fejlesztésének lehetőségei

Az elsődleges partnereinkkel a kapcsolatot már az óvodába lépés előtt felvesszük. A szülőket nyílt napok keretében tájékoztatjuk az óvodában folyó nevelésről, a beiratkozott gyermekekről a szülőktől egy rövid írásos bemutatkozást kérünk. Ez a bemutatkozás főként azokra a dolgokra tér ki, melyekből megtudhatjuk a gyermekek szokásait, az otthoni nevelési helyzetek kapcsán fellépő válaszreakcióit, a család nevelési attitűdjeit és minden olyan körülményt, melyet a szülő fontosnak tart velünk megosztani. A szülőktől kapott írásos tájékoztatás a befogadási időszakot megkönnyíti.

A közös kapcsolattartási forma első lépése az összevont, majd ezt követően a csoportos szülői értekezletek. Ezek formája egyre jobban változik, melyet a mai életből adódó követelmények kívánnak meg. A befogadás kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon gyermeke neveléséhez. A családlátogatások óvodánkban rendszeresek. E kapcsolattartási formánál fontos a szülői igény figyelembevétele. Speciális nyílt napjaink azt fejezik ki, hogy a szülő bármikor bejöhet óvodánkba gyermeke óvodai életét megnézni, amennyiben előtte nap jelezte ezt az igényét.

A szülőkkel való egyéni beszélgetések intimitását a fogadóórák teszik lehetővé, erre igényt tarthat mind a szülő, mind az óvodapedagógus.

A családi kirándulások, a szülők meghívása programjainkra egyrészt a kapcsolatépítésre irányul, ugyanakkor mintát ad a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Az együtt szervezett rendezvények, a munkadélutánok, a szülői szervezet partnerként való tartalmas együttműködése már hagyomány, s ez tovább erősíti kapcsolatunkat.

Nevelésünk szempontjából elsődleges cél, hogy nyitottak legyünk, s képesek legyünk az egymástól való tanulásra és ennek formáinak megteremtéséhez tudatosan járuljunk hozzá.

	Gyermek	Szülő	Óvodapedagógus
Gyermek	<ul style="list-style-type: none"> - Mindennapok: játék, kezdeményezések, tanulás, gondozás, séták, kirándulások, munka - Születésnap - „Mese-kuckó” - Papírszínház - Állatok világnapja - Szület; Születi játszóház, - Évszakonkénti érzékelő barlang - András nap; Márton nap - Mikulás várás; Adventi készülődés, játszóház - Farsang; Kiszézés - Víz világnapja - Március 15. - Húsvét; Húsvéti játszóház - Föld napja - Anyák napja - Madarak és fák napja - Gyermeknap - Nyárköszöntő - Juniális - Pünkösdlés - Sportrendezvények - Munkahely-látogatás - Családos kirándulások -Erdei Óvoda -Madarász ovi -Környezetvédelmi világnap 	<ul style="list-style-type: none"> - Befogadás - Születi játszóház - „Mese-kuckó” -Papírszínház - Érzékelő barlang / alkalmanként - Adventi játszóház - Húsvéti játszóház - Anyák napja - Nyárköszöntő - Juniális - Sportrendezvények - Séták, kirándulások során kíséret biztosítása - Családos kirándulások - Munkahely látogatásának szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> - Mindennapok: játék, kezdeményezések, tanulás, gondozás, séták, kirándulások, munka - Születésnap - Állatok világnapja - Szület; Születi játszóház, - Évszakonkénti érzékelő barlang - András nap; Márton nap - Mikulás-várás; Adventi készülődés, játszóház - Farsang; Kiszézés - Víz világnapja - Március 15. - Húsvét; Húsvéti játszóház - Föld napja - Anyák napja - Madarak és fák napja - Gyermeknap - Nyárköszöntő - Juniális - Pünkösdlés - Sportrendezvények - Munkahely látogatás - Családos kirándulások
Szülő		<ul style="list-style-type: none"> - Csoport szülői értekezletei - Szülői Közösség értekezletei 	<ul style="list-style-type: none"> - Családlátogatások - Fogadó óra; Nyílt nap - Csoport szülői értekezletei - Játszóházak

		<ul style="list-style-type: none"> - Fogadóóra; Nyílt nap - Előadások - Játsszóházak - „Mese-kuckó” - Papírszínház - Érzékelő barlang / alkalmanként - Családos kirándulások - Nyárköszöntő, júniális - Sportrendezvények - Város által szervezett rendezvények „Nem minden szemét „ kiállítás 	<ul style="list-style-type: none"> - Családos kirándulások - Ötletdoboz - Szülői Közösség értekezletei - Szakmai munkaközösségi foglalkozások - Szülői hospitálások - „Mese-kuckó” - Papírszínház - Előadások, szakmai rendezvények -Félévenként tájékoztatás a gyermekek fejlettségi állapotáról
Óvodapedagógus			<ul style="list-style-type: none"> - Mindennapok - Értekezletek, megbeszélések - Munkaközösségi foglalkozások, szakmai előadások - Sport-, és szabadidős rendezvények (intézményi, városi) - Az óvoda hagyományain való részvétel

A fejlesztés további lépései:

- A szülői értekezleteket fokozatosan klubszerű forma váltja fel. (beszélgetőkörök)
- Az ötletdobozok kihelyezésével elősegítjük az anonim véleményformálási lehetőséget, a javaslatok, észrevételek közvetett módon történő eljuttatását.
- Az érzékelő barlang szülői látogatásának, a szülőknek szóló, a szülőket érdeklő előadások népszerűsítése.
- A szakmai munkaközösségeink foglalkozásainak keretében szervezett néhány program további ajánlása a szülők felé.
- Szakmai rendezvényeken való szülői részvétel növelése.
- „Mese-kuckó”, Papírszínház további népszerűsítése.
- A szülői elégedettség vizsgálatának folyamatossága, eredményének ismertetése a Szülői szervezeten keresztül.
- A csoportok által kiírt havi programnaptár bevált gyakorlatának megtartása, szükség esetén korrigálása vagy változtatása, bővítése.

7. Az óvoda kapcsolatrendszere:

Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart:

- fenntartó önkormányzattal
- az óvoda felvételi körzetéhez tartozó bölcsődével
- a város óvodáival
- együttműködési megállapodás alapján általános iskolákkal
- Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Takgitézménye Tankerületi Szakértői Bizottsága
- egészségügyi szolgáltatókkal: - óvodaorvos
 - védőnő
 - iskolafogászat
- érdekképviselői szervezetekkel
- gyermekjóléti szolgálatokkal
- civil szervezetekkel, intézményekkel (KOKOSZ, KOE)
- Vas Vármegyei és városi kulturális és sportintézményekkel, közművelődési intézményekkel
- törekvés a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre

8. Az óvoda szakmai dokumentumai

8.1. Az óvoda szakmai dokumentumai

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)
- Az óvoda helyi pedagógiai programja
- Az óvoda pedagógiai, működési terve (az óvoda éves munkaterve)
- A gyermekcsoport nevelési – fejlesztési terve
- Az egyéni fejlődést – fejlesztést rögzítő dokumentumok
- Esélyegyenlőségi terv
- Egyéb dokumentumok(Házirend, SZMSZ, Önértékelési Kézikönyv, Éves Önértékelési Terv, Továbbképzési Terv, Alapító Okirat, Szabályzatok)

8. 2. A nevelő munka nyomon követése a csoportokban használatos dokumentumok alapján

- Éves terv
- Csoportnapló – tartalmazza:
 - csoportnévsor, gyermekek jelei, korosztály szerinti megbontás, bölcsődéből érkezett gyermekek-, SNI-s gyermekek létszáma, születésnapok kimutatása;
 - hetirendet;
 - napirendet;
 - az éves nevelési,- oktatási tervet;
 - tevékenységformákat
 - a nevelési terv éves értékelését;
 - az értelmi fejlesztést heti bontásban;
 - az értelmi nevelés havonkénti értékelését;
 - az óvodai élettel kapcsolatos szervezési feladatokat (havonként);
 - nyári élet tervezését, értékelését;

- folyamatos megfigyeléseket a csoport egészére vonatkozóan;
- a kapcsolattartás formáit a szülőkkel
- a tehetséggondozási illetve fejlesztési feladatok összesítő kimutatását;
- csoportlátogatások feljegyzéseit, időpontját;
- a valamilyen allergiában, gyógyszerérzékenységben szenvedő gyermekek kimutatását;
- szülői értekezletek jegyzőkönyveit;
- az év eleji balesetmegelőzéssel kapcsolatos tájékoztatást;
- csoportok egyéni projektjeit (pl. erdei óvoda).

8.3 A gyermek egyéni fejlődésének követése

- Az egyéni fejlődést, fejlesztést rögzítő dokumentumok
- Az egyéni fejlődést, fejlesztést rögzítő dokumentumok egyben a gyermekek egyéni mérésének biztosítását szolgálják.

8.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztése

A Sajátos nevelési igényű gyermekek hátrányait csökkentő tevékenységek

A gyermekek fejlődési üteme eltérő ezért minden gyermeket az önmaga szintjéhez kell fejleszteni, figyelembe venni életkori sajátosságait, egyéni képességeiket és fejlődési ütemüket.

A 2011. évi Köznevelési törvény 4§ szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

- kiemelten tehetséges gyermek

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek

- Sajátos nevelési igényű gyermek:

A sajátos nevelési igény az az állapot, amikor a gyermek egyedi sajátosságai oly mértékben térnek el az átlagtól, hogy annak alapján sajátos pedagógiai eszközök biztosítása szükséges. A sajátos nevelési igény megállapításához a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által kiállított szakvélemény szükséges. Óvodánk az Alapító okirat szerint ellátja azon gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, aki tanulásban akadályozott, enyhe értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, mozgás-fogyatékos vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd. Külön gondot fordítunk arra, hogy az SNI-s gyerekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez.

Szoros együttműködést tartunk fenn a szakemberekkel(gyógypedagógusok, konduktorok, szomato-pedagógusok, logopédusok)

- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

A gyermekek pszichés állapotának zavara, amely teljesítmény gyengeséghez, tanulási nehézséghez vezethet.

Mivel az óvodás korú gyermek alaptevékenysége a játék, ezért fejlesztésük is a játékba ágyazott tanuláson keresztül valósulhat meg leghatékonyabban.

Óvodánk fejlesztő pedagógusa egyéni fejlesztés keretében foglalkozik a BTM-es gyerekekkel.

- Kiemelten tehetséges gyermek:

Az a gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességekkel rendelkezik. A tehetség-nevelés, tehetség gondozás a tehetség felismerésével

kezdődik. Ők a tehetség ígéretei. Olyan légkört alakítunk ki óvodánkban, ahol felismerhetjük a tehetséget, tudatosan felszínre hozhatjuk a többletet. Lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermek kipróbálhassa magát, egyéni fejlesztésekkel támogatjuk őket és versenyeken való részvételt biztosítunk számukra. Tehetséggondozó szakköreink („ügyes kezek”, „aprók tánca”) segítik a tehetségígéretek fejlesztését.

- A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek esetében célunk a segítségnyújtás, a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésében a családban történő nevelésének elősegítésében, a veszélyeztetettség megelőzésében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében. Fontos feladatunk az esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

A megfigyelési szempontsor általános elvei:

- a nevelés egész folyamatában, a mindennapi tevékenység közben, a saját közösségében figyeljük a gyermeket;
- a megfigyeléseket minden korcsoportban körülbelül azonos időben értékeljük;
- a megfigyelések egészéből vonjuk le a következtetéseket, ez adja a további nevelőmunkánk alapját;
- mindig a folyamatos megfigyelésből következtetünk az általános fejlettségre;
- a megfigyelések során kiindulópontunk maga a gyermek, azt figyeljük, hogy önmagához képest mennyit fejlődött.

9. Óvodánk ingyenes és térítésses szolgáltatásai

Ingyenes szolgáltatások:

- az óvodai nevelésünk, mely a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik, a Kormány által 2012-ben kihirdetett, Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint a nemzeti köznevelési törvényben foglaltak alapján;
- a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig ellátja a családi nevelést kiegészítve a gyermek óvodai nevelését, szükség esetén hátránycsökkentő szereppel;
- 2014. szeptember 1-jétől a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson kell részt vennie.
- az óvodai tevékenységeinket, kezdeményezéseinket oly módon szervezzük, hogy óvodánk a szülői igények szerint eleget tudjon tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainak;
- óvodánk védőnői ellátása;
- beszédhibás gyermekeink részére logopédiai foglalkozások szervezése a nemzeti köznevelési törvényben előírtaknak megfelelően;
- a Nevelési Tanácsadó szakszolgálatának és szükség szerint más szakember igénybevétele a közösségbe nehezen illeszkedő, a sajátos nevelési módszereket igénylő gyermekeink óvodai neveléséhez;
- programok szervezése szülőkkel együtt;
- „Bozsik- programban” való részvétel (játékos labdarugó torna);
- tehetséggondozó szakkörök

- igény esetén hit- és vallásoktatás szervezése az óvodai neveléstől elkülönítetten.

Térítéses szolgáltatások:

- óvodás gyermekeink étkeztetése;
- szülői igény esetén térítés ellenében zenemanó, úszás-, korcsolyaoktatás, néptánc, gyermektánc; idegen nyelvvel való játékos ismerkedés (angol – német), erdei óvodai illetve madarász ovis program szervezése, bábszínház, múzeumnyitogató.

10. A helyi pedagógiai program hatályossági, törvényességi és legitimitási záradéka

A helyi pedagógiai program hatályba lépésének időpontja:

2024. január 01.

A helyi pedagógiai programunk határozatlan időre szól.

A helyi pedagógiai program módosításának, felülvizsgálat rendje:

1./ négyévente a hatékonyság vizsgálatának eredménye alapján kerülhet sor:

1./a Négy év nevelő munkájának elemzése, értékelése

- dokumentumok elemzése;
- megfigyelési tapasztalatok, a visszajelzések elemzése;
- az óvodáskor végére elérendő fejlettségi szintek megvalósulásának és annak helytállóságának vizsgálata: gyermekeink elérték-e az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet;
- a rendelkezésre álló adatok feldolgozása: összehasonlítások, elemzések, értékelések;
- elméleti általánosítás (konklúzió): a program vizsgálatáról részletes tartalmi, strukturális elemzés készül.

2./ ha a nevelőtestület 2/3-os többsége kezdeményezi;

3./ ha a jogszabályi változás,

4./ illetőleg, ha a fenntartó erre vonatkozólag rendelkezik.

Személyi és tárgyi hatálya:

a Szombathelyi Szűrcsapó Óvoda nevelőtestületére, az óvodapedagógusokra terjed ki.

Az óvodánk helyi pedagógiai programja az óvodavezető irodájában, valamint minden csoportban megtalálható. A helyi pedagógiai programról való tájékoztatás adására a vezető óvónő és helyettese(i) jogosult(ak). A szülők számára a helyi

pedagógiai programunkról kivonat a csoportokban dolgozó óvodapedagógusoknál található.

Ezen kívül elérhető az intézmény honlapján: www.szurcsapoovi.hu

Törvényességi záradék:

A Szombathelyi Szűrcsapó Óvoda helyi pedagógiai programját többször módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról kiadott 363/2012. (XII.17.) Kormány rendelete, valamint a 220/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásának szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján készítette el.

Szombathely, 2024. január 01.

.....
Joó Lajosné

Igazgató

SZOMBATHELYI SZŰRCSAPÓ ÓVODA

Intézmény OM-azonosítója:036473

Készítette a nevelőtestület bevonásával:

.....

Joó Lajosné
igazgató

Szombathely, 2023.12.21.

Legitimációs záradék

Fenntartó nevében

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Kulturális, Oktatási és Civil
Bizottsága a Szombathelyi Szűrűsapó Óvoda Pedagógiai Programját

..... számú határozatával

jóváhagyta.

.....

Dr. László Győző
alpolgármester

Szombathely, 2024.01.01.

A dokumentum jellege: nyilvános

P.h.

1. Melléklet: a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelethez

ESZKÖZJEGYZÉK

/nevelési intézmények kötelező (minimális) eszközeiről, felszereléséről/

I. Helyiségek

Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.Csoporszoba	Gyermekcsoportonként 1 Összesen: 8	Alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2m ² /fő
2.Tornaszoba	1	
3.Logopédiai foglalkoztató, fejlesztő szoba	1	
4.Játszóudvar	1	
5.Intézményvezetői iroda	1	
6.Óvodatitkári iroda	1	
7.Nevelőtestületi szoba, könyvtárszoba	1	
8.Általános szertár	3	Felső szint: 2 Alsószint: 1
9.Orvosi szoba, elkülönítő	1	Közös helyiség a foglalkoztatóval
10.Gyermek öltöző	Gyermekcsoportokként 1 Összesen: 8	3-3 közösen kialakított
11.Gyermek mosdó	Gyermekcsoportokként 1 Összesen: 8	3-3 közösen kialakított
12.Felnőtt mosdó	4	Szintenként 2
13.Felnőtt öltöző, zuhanyzó	2	Szintenként 1
14.Melegítő konyha	1	
15.Tálaló, mosogató	1	Felső szint
16. Mosókonyha	1	
17. Karbantartó helyiség, tároló	2	Udvaron

II. Helyiségek bútorzata

1. Csoportszoba

1. Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1 Összesen: 214	A nagyobb gyerekek részére nagyobb méretű fektető biztosított
2. Fektető tároló	csoportonként 1	
3. Gyermek szék	Gyermeklétszám szerint 1 Összesen: 214	
4. Gyermek asztal	Gyermeklétszám figyelembevételével	
5. Redőny	ablakonként	
6. Szőnyeg	csoportonként 1	
7. Szekrény sor	csoportonként 1	játékok, eszközök, könyvek, gyermeki produktumok tárolása
8. Könyvespolc	csoportonként 1	
9. Élősarok	csoportonként 1	
10. Textiltároló	csoportonként 1	
11. Edény-evőeszköz tároló	csoportonként 1	
12. Szeméttartó	csoportonként 1	
13. Gyermekkonyha	csoportonként 1	

2. Tornaszoba

1. Redőny	ablakonként	
2. Tornapad	2	
3. Tornaszőnyeg	8	
4. Bordásfal	8	
5. Mozgáskultúrát, mozgás fejlődést segítő eszköz	1 (mozgáskotta)	
6. Egyéni fejlesztő eszközök	15	SNI-s gyerekek fejlesztéséhez

3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba, elkülönítő

1. Tanulási képességet fejlesztő eszközök	15	
2. Tükör (asztal szélességében)	2	
3. Asztal	3	
4. Szék	5	
5. Szőnyeg	1	
6. Játéktartó szekrény	2	

4. Játsszóudvar

1. Kerti asztal	csoportonként 1	
2. Kerti pad	csoportonként 1	
3. Babaház	2	
4. Mászókák	4	
5. Mérleghinta	2	
6. Fejlesztő játékok	8	
7. Kerékpár tároló kerékpárokkal, rollerekkel	1	
8. Udvari tusoló	1	
9. Homokozó, takaróháló	2	
10. Ovi-Foci Pálya	1	
11. Játék tároló ládák	5	

5. Intézményvezetői iroda

1. Íróasztal, szék	2-2	
2. Tárgyalóasztal székekkel	1-2	
3. Telefon	2-1	vezetékes, fax, mobil
4. Könyvszekrény	1	
5. Iratszekrény	1	
6. Számítógép asztal, szék	1-1	
7. Elektronikus adathordozó szekrény	2	
8. Redőny	ablakonként	
9. Számítógép internethozzáféréssel	1 felszerelés	

6. Óvodatitkári iroda

1.Íróasztal, szék	1-1	
2.Iratszekrény	1	
3.Redőny	ablakonként	
4.Telefon, mobil	1-1	
5.Számítógép internet hozzáféréssel, fénymásoló	1-1	

7. Nevelőtestületi szoba

1.Asztal	6	
2.Szék	Pedagógus létszám szerint	
3.Könyvtári dokumentum	500	
4.Könyvszekrény	5	
5.Tükör	1	
6. Redőny	ablakonként	

8. Gyermeköltöző

1.Öltözőszekrény, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	
2.Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	

9. Gyermekmosdó, wc helyiség

1.Törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
2.Falitükör	mosdókagylónként 1	
3.Redőny	ablakonként	
3.Polc, Fogmosó tartó	gyermeklétszám figyelembevételével	

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

1.Egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint	fésű, fogkefe, pohár
2.Tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	szappantartó, körömkefe
3.Fésűtartó	csoportonként 1	
4.Törölköző	felölt és gyereklétszám szerint 3-3 garnitúra	
5.Asztalterítő	csoportonként 3 garnitúra	
6.Ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 2	
7.Takaró	gyermeklétszám szerint 1	

IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

1. Szennyesruha tartó	1	
2.Mosott ruha tároló	1	
3.Mosógép	2	
4.Vasaló	1	
5.Vasaló asztal	1	
6.Szárogató	5-5	fregoli, állvány
7.Takarítóeszközök	csoportonként 1 és óvodaként 1	
8.Kerti munkaeszközök	óvodaként 1 készlet	ásó,kapa,gereblye,locsoló,fűnyíró,lombszívó, sövényvágó
9.Hűtőgép	2	
10.Porszívó	csoportonként 1	

V. A nevelőmunkát segítő játékok, egyéb eszközök

1. Játékok, játék eszközök

1.Különféle játékformák (mozgásos játékok,gyakorló,szerep,építőjátékok,szabályjátékok,bábozás, barkácsolás eszközei	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön
2.Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön
3.Ének,zene, énekes játékok	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön
4.Anyanyelv fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön
5.Értelmi képességet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön
6.Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön
7.A környezet megismerését segítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön
8.Munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, udvari eszközök külön-külön

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

1. Televízió	1	
2. magnó, cd lejátszó	csoportonként 1	
3. Projektor	1	
4. Vetítővászon	1	
5. Hangszer (pedagógusoknak)	csoportonként 1	
6. hangszerkészlet gyerekeknek	csoportonként 1	
7. Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyerekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	SNI-s gyermekek fejlesztésére

VI. Egészség és munkavédelmi eszközök

1. Étel-mintavétel készlet	1	
2. Elsősegélyláda	1	közegészségügyi előírások szerint
3. Gyógyszerszekrény	1	
4. Munkaruha	1	jogszabályban meghatározottak szerint
5. Tűzoltó készülék	érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	